DARBININKAS

Vol. LXIII, Nr. 31
Rugpiūtis-August 11, 1978 | Penktadienis-Friday | SECOND-CLASS Postage paid at Brooklyn, N.Y. | 341 Highland Blvd. Brooklyn, N. Y. 11207 | 25 centai

Savaitės įvykiai

Norvegijai ir kitom Nato valstybėm kelia rūpesčio padidėjęs sovietų laivų lankymasis šiaurės Norvegijos vandenyse, kur Nato valstybės yra įrengusios sovietų povandeniniam laivam sekti prietaisus. Be to, sovietų žvalgybos lėktuvai nuolat skrenda į Norvegijos erdvę.

JAV žurnalistai Craig R. Whitney ir Harold D. Piper, vėl grįžę į Maskvą ir iki šiol neatšaukę jų paskelbtų teigimų, Maskvos teismo buvo nubausti po 72.50 dol. Be to, teisėjas žadėjo imtis ir kitų priemonių, jei jie savo teigimų ir toliau neatšauks.

Libano kariuomenės daliniai įžengė į pietinį Libaną ir užėmė pozicijas šalia JT paliaubų priežiūros dalinių, bet krikščionių milicija ir Izraelis juos apšaudo ir neleidžia toliau judėti. Sirija, susitarusi su Libano prezidentu, paskelbė, kad jos kariuomenės daliniai padės Libano kariam pozicijas užimti, jei Izraelis ir toliau tam priešintųsi.

Afganistane per anksčiau įvykusį perversmą 149 "religiniai fanatikai" buvę likviduoti.

Pietryčių Azijos org-jos valstybių (Filipinų, Malaizijos, Indonezijos, Singapūro ir Tailando) užs. reik. ministeriai savo konferencijoj nusprendė prašyti JAV, kad jos nemažintų savo karinių įsipareigojimų toj srity.

Egipto prez. Anwar el-Sadat paskelbė, kad jis dabar nenumatąs jokių taikos derybų su Izraeliu, bet JAV valst. d-to sekr. Cyrus R. Vance savo numatytos kelionės į Art. Rytus dėlto neatšaukė.

JAV atstovų rūmai panaikino Turkijai ginklų pardavimo draudimą, jei prez. Carter atrodys, kad Turkija rodo pastangų susitarti su Graikija dėl Kipro. Taip pat panaikino ir Rodezijai taikytas ūkines sankcijas, kai ten valdžia bus perleista juodųjų daugumai.

Kinija numato per ateinančius 2 metus pasiųsti į V. Europos universitetus apie 10.000 gabių jaunuolių.

Vietnamo karo lėktuvai nuo birželio pradžios nuolat puola Kambodijos pasienius.

R. Vokietijos kariniai instruktoriai apmoko Tuniso, Alžiro, Angolos, Gvinejos, Kongo, Etiopijos, Libijos ir pietų Jemeno kariuomenę ir teikia jom karinę pagalbą.

7 vakarų valstybių atstovai pradėjo pasitarimus dėl kovos su tarptautiniais teroristais. Tų valstybių galvos anksčiau sutarė boikotuoti tas valstybes, kurios teroristus remia ar juos priglaudžia.

Albanija paskelbė jos įteiktą notą Kinijai dėl pastarosios santykių nutraukimo su Albanija. Notoj kaltinama Kinija, kad ji neklausiusi Albanijos patarimų.

Italijos krikšč. dem. partija savo vadu vietoj nužudyto buv. min. pirm. Aldo Moro išsirinko Flaminio Picceli ir nutarė ir toliau bendradarbiauti su komunistų partija.

Prancūzijos policija sulaikė Sov. S-gos ambasados plk. Viktor Penkov už šnipinėjimą, bet leido jam iš Prancūzijos išvykti.

Palestiniačiai teroristai išsprogdino Tel Avivo turguj bombą, kuri užmušė vieną ir sužeidė apie 50 gyventojų. Atsilygindamas Izraelis pasiuntė į pietinį Libaną karo lėktuvus, kurie sunaikino vieną palestiniečių stovyklą.

NETEKOME POPIEŽIAUS

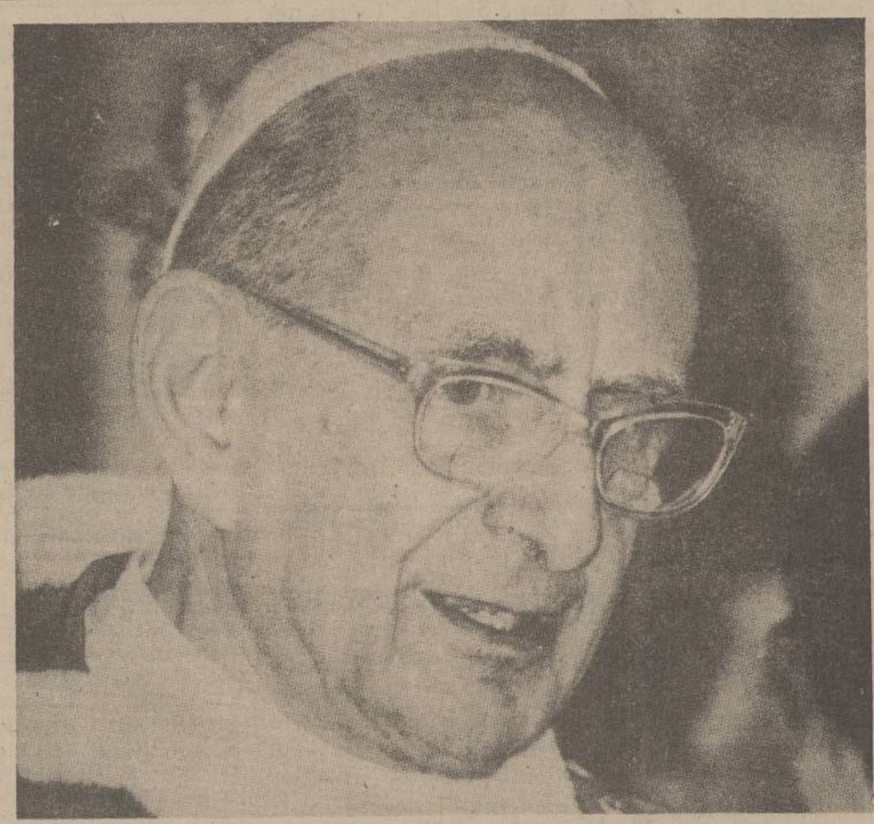

Popiežius Paulius VI, 1897 rugsėjo 26 — 1978 rugpiūčio 6

Katalikų Bažnyčios galva, Šventasis Tėvas Paulius VI, 262-as popiežius, Giovanni Battista Montini, mirė 1978 rugpiūčio 6 Castel Gandolfo miestely, apie 15 mylių nuo Romos, popiežių vasaros rezidencijoje. Popiežių širdies smūgis ištiko, kai jis klausė mišių, aukojamų jo kambaryje.

- o -

Giovanni Battista Montini gimė 1897 rugsėjo 26 Concesio miestely, netoli Brescia, Italijoje. Baigęs seminariją, kunigu buvo įšventintas 1920 gegužės 29. Studijas tęsė Romoje Grigaliaus universitete. Gavo bažnytinės teisės ir teologijos doktoratus. Vėliau lankė popiežiškąją bažnytinę akademiją, rengiančią kandidatus Vatikano diplomatinei tarnybai. Pirmas Montini paskyrimas buvo 1922 attache į Varšuvos nunciatūrą. Čia išbuvo tik metus laiko. Grįžęs Italijon, dirbo su katalikų akcija, ypač su jaunimu.

1933 buvo pakviestas į Vatikano sekretoriatą, o 1937 buvo paskirtas Vatikano valstybės sekretoriaus pavaduotoju. Valstybės sekretorium tada buvo kardinolas Pacelli. Kai Pacelli buvo išrinktas popiežium ir pasirinko Pijaus XII vardą, Montini liko dirbti su Pijum XII kaip valstybės prosekretorius. 1954 buvo paskirtas Milano arkivyskupu.

Mirus Pijui XII, popiežium išrinktas Jonas XXIII. Jis Montini pakėlė į kardinolus 1958. Popiežiui Jonui XXIII mirus, Montini 1963 birželio 23 buvo išrinktas nauju popiežiumi ir pasirinko Pauliaus VI vardą. Jo karūnacija įvyko birželio 30.

Paulius VI jau pirmoj enciklikoj Ecclesiam Suam (1964 rugpiūčio 6) išreiškė ekumeninį nusistatymą ir toliau vykdė Jono XXIII pradėtą Vatikano II susirinkimą.

Paulius VI buvo pirmasis popiežius, atlikęs tiek daug kelionių. Jis buvo vadinamas skraidančiu popiežiumi. Jį kelionėse visada artimai lydėdavo ir saugodavo vysk. Paulius Marcinkus.

1964 sausio 4-6 Paulius VI lankėsi Šventojoj Žemėj ir susitiko su stačiatikių patriarchu Atenagoru I. 1964 gruodžio mėnesį dalyvavo Indijos Bombėjuje vykstančiame tarptautiniame eucharistiniame kongrese.

Paulius VI buvo pirmas popiežius, aplankęs JAV. 1965 spalio 4 keturiolikos valandų vizite New Yorke aukojo mišias sporto stadione, Waldorf Astoria viešbuty pasimatė su JAV prezidentu Johnsonu ir Jungtinių Tautų pilnaties asamblėjoje pasakė prancūziškai kalbą tarptautinės taikos tema.

1967 gegužės 13 Paulius VI lankėsi Fatimoje, garsiojoje Portugalijos Marijos šventovėje. Tais pačiais metais aplankė Istanbule patriarchą Atenagorą I. 1968 dalyvavo Kolumbijos eucharistiniame kongrese. 1970 lapkričio 27 lankantis Maniloje, Filipinuose, buvo bandyta durklu jį nužudyti, bet žudikas buvo laiku suimtas.

Pagrindinės Pauliaus VI enciklikos: Mysterium fidei 1965 — patvirtino tradicinį Bažnyčios mokslą apie Eucharistiją, Populorum progressio 1966 — tautų bendravimo programa, Humanae vitae 1968 — iškeliama žmogiškosios gyvybės vertė, atmetama kontraceptinės priemonės gimdymam kontroliuoti.

- o -

Pauliui VI mirus, laikinai Bažnyčios reikalus tvarko kardinolas Jean Villot, Vatikano valstybės sekretorius. Naujo popiežiaus rinkimai įvyks Vatikane už penkiolikos dienų. Galės balsuoti kardinolai, nesulaukę 80 metų amžiaus. Tokių balsuotojų bus 117. Naujam popiežiui išrinkti reikės dviejų trečdalių visų balsų plius vienas balsas.

Vyksta įvairūs spėliojimai apie naują popiežių. Nuo šešiolikto šimtmečio visi popiežiai buvo italai, bet šį kartą tarp kandidatų pramatoma ir ne italų. Tarp spėliojamų daugiausia minimas Florencijos kardinolas Giovanni Benelli, toliau kardinolai Sebastiano Baggio, Sergio Pignedoli, Pericle Felici, Johannes Willebrands, Eduardo Pironio.

IŠ PAVERGTOS LIETUVOS KULTŪRINIO GYVENIMO

— Liepos 21 okupuotoje Lietuvoje yra valstybinė šventė. Ją vadina "tarybų valdžios Lietuvoje atkūrimo diena". O iš tikrųjų tai yra formalaus Lietuvos prievartinio prijungimo prie Sovietų Sąjungos diena. Kiekvienam tauriam lietuviui tai yra skausmo ir gedulo diena, žyminti skaudžios vergijos, laisvės praradimo pradžią. Tačiau okupacinė valdžia tą dieną verčia lietuvius džiaugtis, garbinti okupantus. Šiais metais į kaimus pasiųsta daugybė filmų, rodančių "tarybinės santvarkos laimėjimus".

— Liepos 7 Klaipėdoje buvo atidaryta **tradicinė metinė dailės paroda**, kurioje dalyvauja net 63 dailininkai iš Klaipėdos, Vilniaus, Telšių, Varėnos, Palangos, Liepojos. Atidaryme dalyvavo valdžios ir partijos aukštų pareigūnų iš Klaipėdos ir iš Vilniaus. Premijomis apdovanoti dailininkai: *A. Taurinskas, D. Jefremovas, L. Gedvilaitė ir V. Gurskis.*

— Kauno dailės rūmuose vykstančioje jaunųjų dailininkų parodoje **premijomis apdovanoti šie dailininkai:** S. Giedrimienė, A. Šlapikas, V. Krutinis, G. Žuklys, G. Vitartaitė, N. Šaltenytė, L. Pivoriūnas, R. Šližys, K. Petrulis, S. Kišonaitė, R. Vėliuvienė, L. Martinėnas ir B. Stančikaitė.

— Vaga 1977 metų pabaigoje išleido pirmą **scenarijų rinkinį "Vyturys — žemės paukštis".** Knygoje suteikti beveik visi lietuviškų filmų scenarijai: "Aušra prie Nemuno", "Žingsniai naktį", "Svetimi", "Tolimoje apylinkėje", "Vyturys — žemės paukštis", "Pasaulis, kuris priklauso vyrams". Visų scenarijų turinyje gausu komunistinės propagandos, tačiau kritika scenarijams pripažįsta ir literatūrinę vertę.

— **Dar apie L. Brežnevo kultą.** Jau rašėme, kad dvi šio diktatoriaus atsiminimų apybraižos plačiai nagrinėjamos kultūrininkų ir politikų susirinkimuose. Štai literatūros žurnalo Pergalės Nr. 4 ištisai perspausdinama apybraiža "Mažoji žemė". "Veikalas" užimą tik 32 žurnalo puslapius, parašytas labai sausu, banaliu stiliumi. Atsiminimai vaizduoja Novorosijsko miesto prie Juodosios jūros prietilčio gynimą nuo vokiečių. Pabrėžiamas nepaprastas 18-osios sovietų armijos narsumas ir karių patriotizmas, priklausęs ne tiek nuo karo vadų, kiek nuo politinių vadovų, veikiančių kariuomenėje. Vyriausiu politiniu vadovu toje armijoje ir buvo L. Brežnevas. Autorius nevengia ir aiškios savigyros. Be abejonės, už tą partinę propagandą veikaliukas ir paverčiamas "šventraščiu", nagrinėjamu politinėse "pamaldose".

— Ir Lietuvoje paskelbtas **sąjunginės apimties konkursas komjaunimo garbei** — "Tarybų šalies jaunoji gvardija". Komjaunimas vadinamas Lenino jaunimu. Konkurse dalyvauti *kviečiami rašytojai, muzikai, dailininkai, meno ansambliai, kinometrografininkai.* Lietuvos komisijai kūriniai pristatomi iki šių metų liepos 1. Rezultatai būsią paskelbti šių metų spalio mėnesį. Tik atrinktieji kūriniai pateks į sąjunginį konkursą. Premijų skaičius būsiąs nemažas. Dvi pirmosios bus po 1500 rb., dvi antrosios — po 1000 rb., trys trečiosios — po 700 rb. ir daug mažesnių premijų. Į Lietuvos kūrinių atrinkimo komisiją paskirti: komjaunimo centro komiteto sekretorius *V. Vitkevičius,* "kūrybinių sąjungų" atstovai — *V. Bubnys, J. Gricius, E. Balsys ir J. Kuzminskis.*

— Iš *Stasio Kašausko* pasikalbėjimo su Minties leidyklos vyriausiu redaktorium *Marijum Pagiriu* sužinome, kad ši leidykla pagrindinį dėmesį skiria **masinės politinės literatūros leidimui,** marksizmo-leninizmo klasikams, komunistų partijos istorijai. Iš naujo leidžiami *Lenino raštai* — penktoji serija, kurios bus net 55 tomai. Numatoma seriją baigti per 10 metų. Iki šiol yra išėję 6 tomai, per metus bus išleidžiama ne mažiau kaip 3 tomai. Leidžiami ir *L. Brežnevo raštai* — išėjo šeštasis tomas. Greta šių leidžiami ir lietuvių komunistų "raštai": *A. Sniečkaus, J. Greifenbergerio, E. Bilevičiaus, M. Chodosaitės, J. Vildžiūno* publicistika (gerokai pasenusi). Rūpinamasi ir komunistinės etikos bei filosofijos knygomis, tik nusiskundžiama, kad šios srities publicistai tų darbų imasi labai nenoriai. Daugumas šios srities rankraščių tesą "negaluojantys stilistiniai stereotipai, štampai". Redaktorius skundžiasi, kad jų leidyklos knygos nėra skaitytojų grobstomos. Ir suprantama kodėl: įgrisusi aneminė politinė literatūra, kuria jau net ištikimi partiečiai nebetiki, negali patraukti skaitytojų. Tokiu šlamštu užverčiamos viešosios bibliotekos, jų pilna prekybiniuose knygynuose. Kai peršama ideologija praktikoje išsigimė, jos neįsiūlysi skaitytojui kad ir labai gražiu viršeliu įrištoje knygoje!

— **Sovietiniame "Knygos meno" konkurse dvi lietuviškos knygos atžymėtos antrojo laipsnio diplomais.** Tai M. Valančiaus *"Palangos Juzė"* — dail. V. Jurkūnas — ir J. Paulausko *"Lietuvių kalbos frazeologinis žodynas"* — dail. V. Valius. Abi spausdintos K. Poželos (buv. Spindulio) spaustuvėje.

— **Spaudoje giriamasi,** kad Lietuvos respublikoje veikia *1450 kultūrinių klubų,* yra arti *40 muziejų* beveik *7000 bibliotekų, 15,000 meninių kolektyvų, saviveikloje dalyvauja apie 300, 000 žmonių,* kad veikia *1325 kino teatrai.* Suprantama, kad visos tos kultūrinės institucijos turi tarnauti sovietinei propagandai, "naujo žmogaus" statybai, tiesos iškraipymui ar net sąmoningam melui, kuriuo mėginama pridengti gyvenimo tikrovę.

Pr.N.

"MEŠKERIOJIMUI VISKAS PARUOŠTA, ATVAŽIUOK!"

Kaip Romas Giedra norėjo pabėgti lėktuvu iš okupuotos Lietuvos

Palangoje, okup. Lietuvoje, gyvena Romas Giedra, kuris deda visas pastangas išvykti iš Sov. Sąjungos, bet jam nesiseka. Jis yra gimęs 1944 birželio 18. Už poros mėnesių karo audros išbloškė jo tėvą iš namų. Tėvas dabar gyvena prie Los Angeles. (Darbininko redakcijai yra žinomas tikslus jo adresas ir telefonas). Tėvas nenori iškviesti sūnaus, nepasirašė jokio dokumento. Jeigu jis pasirašytų, tai sūnui, Romui Giedrai, Sovietai leistų išvažiuoti. Los Angelėje yra žmogus, kuris jam duoda ir butą ir darbą.

Ieškodamas būdų kaip nors prasiveržti iš Sovietų Sąjungos, Romas Giedra susirado kitą žmogų, kuris mielai jam pagelbsti kiek gali. Su juo susirašinėja. Štai tas žmogus gavo jo paties aprašymą, kas su juo atsitiko, kodėl jis nori emigruoti į Jungtines Amerikos Valstybes, kaip jis bandė su lėktuvu pabėgti iš Klaipėdos į Švediją.

Štai rašo pats Romas Giedra:

Kreipimasis į Carterį ir į Brežnevą

Rugsėjo mėnesį dienraščiuose The New York Times ir Baltimore Sun (taip pat ištraukas transliavo ir Amerikos Balsas) buvo išspausdintas mano ir mano draugų kreipimasis į JAV prezidentą J. Carterį ir į TSRS Aukščiausio Prezidiumo pirmininką L. Brežnevą, kuriame mes prašome padėti mums išvykti iš TSRS ir apsigyventi JAV.

(Atsišaukimą buvo pasirašę penki žmonės: vienas rusas, vienas žydas ir trys lietuviai. Ten sakoma, kad jie nepritampa prie sovietinės santvarkos, visi yra sėdėję kalėjimuose ir dabar jiem grėsia tik kalėjimas. Išemigravę jie galėtų laisvai verstis ir taip žmonijai būtų naudingesni. Vienas iš tų pasirašiusių ir buvo Romas Giedra. Red.)

Tame kreipimesi mes trumpai nušvietėme pagrindinius motyvus, kurie mus paskatino tokiam žygiui, bei išvardinome padarytus "nusikaltimus" ir atliktas bausmes šiuolaikiniuose tarybiniuose konclageriuose. Tie, kurie skaitė mūsų kreipimąsi, tikriausiai pastebėjo, kad šalia mano paverdės buvo parašyta "bandė pagrobti lėktuvą ir išbėgti į Vakarus".

Kodėl bėga?

Dabar, kai pasaulį sukrečia lėktuvų pagrobimai, kai grasinama nekaltiems žmonėms, kai šantažuojamos vyriausybės, laikau tikslinga smulkiau aprašyti "bandymą pagrobti lėktuvą ir bėgti į vakarus". Aš noriu, kad skaitytojai patys įsitikintų, ar yra kas nors bendro tarp mano "bėgimo į Vakarus" ir vakarietiško lėktuvo nuvarymo būdo.

Prieš pradėdamas noriu padaryti pastabą.

Vakarų skaitytojui, turinčiam miglotą supratimą apie tarybinę tikrovę, išgirdus, kad nuvarytas lėktuvas, tuojau kyla paralelinės asociacijos: įkaitų pagrobimas, politiniai ir finansiniai reikalavimai, šantažas . . .

Tokius skaitytojus turiu nuvilti. Pas mus viso to nėra — tarybinis lėktuvo nuvarymo būdas visiškai skirtingas, o jo tikslas nepalyginamai "smulkesnis, menkesnis ir prozaiškesnis".

Vos tik lėktuvas nusileidžia kuriame nors Vakarų aerouoste (pav., Vakarų Vokietijoje ar Švedijoje), pagrobėjas pats pirmasis palieka lėktuvą ir skuba pasiduoti policijai. Vienintelis dalykas, ko jis nori, — pasilikti gyventi toje šalyje.

Neleidžiama išvažiuoti

Naujoji tarybinė konstitucija niekur nei viename iš 174 straipsnių neužsimena apie emigraciją iš TSRS, todėl žmonėms, kurie nesugeba prisitaikyti prie tarybinės tikrovės ir nenori gy-

(nukelta į 2 psl.)

KAIP ROMAS GIEDRA NORĖJO PABĖGTI LĖKTUVU

(atkelta iš 1 psl.)

venti pagal partijos ir vyriausybės nužymėtas gaires, lieka vienintelė alternatyva — nelegaliai palikti Tarybų Sąjungą.

Lengva pasakyti "nelegaliai palikti". Likimo ironija tame, kad, turėdama ilgiausias sienas, ši pirmoji socialistinė valstybė yra kruopščiai atsitvėrusi ir nuo draugų ir nuo priešų. Nuo draugų kartais stipriau, nei nuo priešų.

Kokioje pasaulio šalyje nakčiai akėjami pliažai? — aš nežinau, o mūsų Palangos pliažas akėjamas jau 30 metų su viršum. Elektronika, spygliuota viela, minos, raketos, kilpos, draudžiamos zonos, šunes — viskas tarnauja tam, kad nebūtų pažeista šventa valstybinė siena. O kur dar slapti postai, kur užverbuoti vietiniai gyventojai, kur draugovininkai? Visi mobilizuoti šventųjų sienų apsaugai.

Tačiau nežiūrint visko — žmonės bėga.

Tarybiniuose konclageriuose yra atskira kalinių kategorija, kurie sėdi už bandymą pabėgti. Visų jų bausmės didelės — nuo 5 iki 15-kos metų.

Dauguma bėglių jauni žmonės, kurių geriausios dienos sugniuždomos priverstinio darbo mašinoje.

Aš esu pilnai įsitikinęs, kad nei vienas iš tų vaikinų nebūtų sėdėjęs ir nesėdėtų lageryje, jei tarybiniai įstatymai garantuotų teisę emigruoti.

Tokia yra lėktuvo nuvarymo logika, toks yra pagrindinis skirtumas tarp vakarų ir socialistinio pasaulio, kur vieni serga nuo laisvės pertekliaus, o kiti dėl laisvės stokos.

Dokumentai kalba

Prieš mane guli pageltusi kaltinamoji išvada. Ją man įteikė Rygos kalėjime pasibaigus tardymui. Noriu iš jos pacituoti keletą ištraukų.

"... 1962 m. balandžio mėn. 11 d. 9 val. ryto ypagingojo skyriaus VSK prie TSRS MT kariniame dalinyje Nr. 02480 buvo gautas pranešimas, kad 1962 m. balandžio mėn. 10 d. į balandžio mėn. 11 d. naktį nežinomų asmenų grupė, panaudodama ginklą, pagrobė iš Klaipėdos aerousto Lietuvos atskiros aviagrupės COL lėktuvą JAK-12. Po to kai nežinomiems nepavyko paleisti lėktuvo motoro, jie pasinaudojo esančia aerodrome automašina GAZ-51 ir pasislėpė."

"Priimtomis paieškojimo priemonėmis buvo nustatyta, kad nežinomieji, kurie kėsinosi pagrobti lėktuvą, yra: Mikalauskas, Jastrauskas, Giedra ir Kojelis ..."

"... Kad lėktuvo pagrobimui negalėtų pakenkti meteorologinės tarnybos budintis technikas — stebėtojas ir aerouosto sargas, jie susitarė ginklo pagalba juos surišti ir perpiauti telefono laidus".

"... Ruošdamiesi įvykdyti savo nusikaltimą, kad išmoktų paleisti lėktuvo motorą, pakilti, vairuoti ir nuleisti lėktuvą, Mikalauskas 1962 m. kovo mėn. buvo pakilęs 7 kartus lėktuve AN-2 kaip keleivis, mokėsi skraidymo technikos pagal vadovėlį ..."

"... Tuo pačiu tikslu lėktuvo skraidymo technikos išmoko ir Kojelis ..."

"...1962 m. balandžio mėn. 10 d. 19 val. į Klaipėdos aerouostą nusileido lėktuvas JAK-12, borto Nr. 05809, kuriame pilotavo lakūnas Bondarenko. Mikalauskas, eidamas aerouosto budinčio pareigas, padėjo lakūnui pastatyti lėktuvą į stovėjimo vietą ir jį apvilkti."

"Apie 20 val. tą pačią dieną į aerouostą atvažiavo Jastrauskas ir Giedra, susitiko su Mikalausku ir susitarė dėl lėktuvo pagrobimo ..."

"... Mikalauskas nuėjo į bendrabutį, persirengė, pasiėmė revolverį ir grįžo į aerouostą. Po to paskambino telefonu į butą Kojeliui ir iš anksto sutartu tekstu pranešė "meškeriojimui viskas paruošta, atvažiuok".

"...Maždaug apie 1 val. nakties visi keturi ir bandė jį nuridenti į startą. Tačiau šito padaryti jie nepajėgė. Po to Kojelis ir Giedra, norėdami nustatyti lėktuvo pakilimo juostą ir jos tinkamumą pakilimui, grįžo prie lėktuvo. Apie 2 val. nakties Mikalauskas nupiovė telefono laidus, apie ką pranešė Justauskui, Kojeliui ir Giedrai, kurie nuėjo surišti Gončiarovo, o pats pradėjo ruošti lėktuvą išskridimui ..."

"... Jastrauskas su Giedra, grąsindamas su ginklu (revolveris buvo be šovinių; mano R.G. pastaba) surišo Gončiarovą ir pririšo jį prie kėdės ..."

"...Mikalauskas su Jastrausku ir Kojeliu, užtaisė lėktuvą, bandė paleisti lėktuvo motorą. Tačiau paleisti lėktuvo motoro jiems nepavyko. (Lėktuvo benzino padavimo vamzdelis buvo užsuktas slaptu kraneliu, o išnaudojus paleidimui skirtą suspaustą orą ir neturint atsarginio baliono, visos paleidimo pastangos buvo nutrauktos — mano R. G. pastaba)."

Kaltinamas

"...Giedra Romas — Juozapo, gimęs 1944 m., Palangos mieste, lietuvis, TSRS pilietis, nepartinis, baigęs 9 klases, anksčiau teismo nebaustas, iki arešto mokėsi Palangos vidurinėje mokykloje, gyv. Palangos m., Žemaičių g-vė 21, kaltinamas tuo, kad, turėdamas tikslą "išduoti Tėvynę" (kabutės mano R.G.), iš anksto paruoštu planu 1962 m. balandžio mėn. 10 d. į balandžio mėn. 11 d. naktį, kartu su Mikalausku, Kojeliu ir Jastrausku pagrobė iš Klaipėdos COL aerouosto lėktuvą JAK-12, užpylė benzino ir bandė paleisti lėktuvo motorą, turėdami tikslą perskristi Tarybų Sąjungos sieną į Švediją. Tačiau nepajėgdami paleisti lėktuvo motoro, Giedra, kartu su Mikalausku ir Jastrausku pagriebė aerouoste esančią automašiną GAZ-51 ir nuvažiavo Tarybų Sąjungos — Lenkijos sienos link, turėdami tikslą nelegaliai pereiti į Lenkiją, o po to į Vakarų Vokietiją, norėdami paskui kreiptis į atitinkamus buržuazinės valdžios organus su prašymu suteikti pilietinį politinį prieglobstį, priimti pilietybę ir pasilikti nuolatiniam gyvenimui.

1977 m. spalio mėn. 27 d."

Savaitės įvykiai

Paryžiuj palestiniečių teroristai įsiveržė į Irako ambasadą ir paėmė įkaitų. Prancūzijos policijai teroristus sulaikius, Irako ambasados pareigūnai atidengė į prancūzus ugnį ir nušovė vieną teroristą ir vieną prancūzų policijos pareigūną, o prancūzai — vieną irakietį. Prancūzija dėl to įsakė 3 Irako ambasados pareigūnam išvykti.

Du arabų teroristai įsiveržė į Paryžiuj esančią Palestinos išlaisv. org-jos būstinę ir nušovė org-jos atstovą Ezzeline Kalak ir jo padėjėją.

Afganistano vyriausybė paprašė JAV padidinti jam teiktą ūkinę pagalbą.

Argentinos teroristai įmetė bombą į karo laivyno v-ko butą, kuri sprogdama užmušė jo 15 m. dukterį.

Rodezijos karo lėktuvų remiama kariuomenė įsiveržė į Mozambique teritorijoj esančią Rodezijos partizanų stovyklą ir ją sunaikino. Esą ten buvo apmokomi naujai surinkti teroristai.

Kinijai nutraukus Albanijai teiktą karinę ir ūkinę pagalbą, JAV susirūpino, kad ten neįsigalėtų Sov. S-gos įtaka ir kad Albanijos uostuose ji neįsirengtų savo karinių bazių.

Etiopija teigia, kad jos kariuomenei pavyko pralaužti Eritrejoj veikiančių partizanų apsupimo žiedą ir atsiimti keletą miestų.

IV PASAULIO LIETUVIŲ JAUNIMO KONGRESAS

Viktoras Nakas

1979 liepos mėnesį Anglijoj ir Vokietijoj vyks ketvirtasis pasaulio lietuvių jaunimo kongresas.

Ankstesni kongresai susidarė iš trijų dalių: iškilmingo atidarymo bei uždarymo, stovyklos ir studijų dienų. Kai kam jaunimo kongresas yra svarbus jau vien kaip manifestacija — va, čia jaunimo didžiulis būrys iš viso pasaulio suskrido pabendrauti, padainuoti, padiskutuoti, parodyti, kad išeivijos lietuviai gyvuoja. Iš dalies kongresas ir yra manifestacija. Trečiajame pasaulio lietuvių jaunimo kongrese į stovyklą Argentinoje susirinko 500 su viršum jaunuolių iš Argentinos, Brazilijos, Kolumbijos, Venecuelos, Urugvajaus, Australijos, Švedijos, Vokietijos, Kanados ir JAV.

Anie jaunimo kongresai buvo vis dėlto daugiau negu manifestacijos. Jie tapo visų lietuvių jaunuolių gyvenančių už Sovietų Sąjungos ribų, reikšmingu balsu. Tai, ką kongresas pareiškė, buvo laikoma oficialia pasaulio lietuvių jaunimo pozicija; kas kongrese nuspręsta, turėjo būti jaunimo vykdoma. Trečiasis pasaulio lietuvių jaunimo kongresas padarė sprendimus lituanistikos, informacijos, bendradarbiavimo tarp kraštų ir politikos srityse. Tuos sprendimus antrajame kongrese įsteigta Pasaulio lietuvių jaunimo sąjunga dabar stengiasi įgyvendinti. Trečiajame kongrese taip pat buvo nuspręsta šaukti ketvirtąjį kongresą Europoj 1979 vasarą.

Kas tokius sprendimus daro? Kiekvienas kraštas, kuriame gyvena lietuvių jaunimas, renka atstovus. Iš viso pasaulio į kongresą suplaukia 120 atstovų. Studijų dienos yra pati svarbiausia kongreso dalis, nes jų metu atstovai nustato jaunimo ateities veiklos gaires. Tipiška trečiojo kongreso studijų dienų dalyvio dienotvarkė atrodė šitaip: 7:30 — kėlimasis; 8:00 — pusryčiai; 8:30 — bendras susirinkimas; 9:30 bendra paskaita; 10:30 — diskusiniai būreliai; 11:30 — atstovų suvažiavimas; 12:30 — pietūs; 13:30 — laisvalaikis; 14:30 — bendra paskaita; 15:30 — diskusiniai būreliai; 16:30 — darbo komisijos posėdžiai; 18:00 — vakarienė; 19:30 — atstovų posėdis; 21:00 — tautinių šokių šventei repeticijos; 22:00 — vakarinė programa; 1:00 — tyla. Iš darbotvarkės turėtų būti aišku, kad studijų dienų dalyvis kas naktį temiegos kokias penkias ar šešias valandas ir turės gal penktadalį tiek laisvalaikio. Tačiau daugumas atstovų nesipriešina tokiai darbo naštai.

Aišku, tokia intensyvi programa tinka ne visų charakteriam bei pageidavimam. Taip ir priartėju prie šio straipsnio tikslo. Atėjo laikas galvoti apie ketvirtąjį jaunimo kongresą ir nuspręsti, ar verta kandidatuoti į kongreso atstovus. Bene svarbiausias reikalavimas kandidatui yra pasiryžti dirbti ne tik į kongresą nuvykus, bet ir grįžus į namus po kongreso. Be to, jis turi mokėti kalbėti ir rašyti lietuviškai ir negali turėti mažiau kaip 18 metų. Kai kurie klaidingai galvoja, jog jaunimo kongrese gali dalytauti tiktai atstovai. Šimtą kartų tariu NE! Visos kongreso dalys yra atviros neatstovam, lygiai kaip ir atstovam, išskyrus studijų dienas. Kongresan atvykę jaunuoliai neatstovai studijų dienų metu galės keliauti po Europą, nes kongreso rengėjai jiem parūpins "turus".

Praėjusiame jaunimo kongrese atsirado trys atstovai iš Australijos, kurie nežinojo, kokia buvo iš anksto nutarta studijų dienų tvarka. Jie nežinojo, kad studijų dienos susideda iš paskaitų, diskusijų, balsavimų, ir norėjo nukreipti kongresą grynai manifestacine, daugiausia pramogine, linkme. Kai kongreso atstovų dauguma atsisakė jų norus vykdyti, jie demonstratyviai pasitraukė iš studijų dienų programos.

Kaip tik norima per ketvirtąjį kongresą tokių įvykių išvengti. Visa bėda yra ta, kad labai retas lietuvis jaunuolis skaito lietuvių spaudą. Taigi apeliuoju į tą retą jaunuolį, kuris šį straipsnį skaito, ir į visų jaunuolių, kurie šio Darbininko numerio nepavartys, tėvus, kad jūs šią žinutę išsikirptumėt ir paduotumėt savo broliui, seseriai, sūnui ar dukrai perskaityti. Jeigu turit jaunų giminių Pietų Amerikoj ar Australijoj, pasiųskit ir jiem šią žinutę. Jei į čia pateiktas pastabas bus atkreiptas dėmesys, sulauksit vaisingesnio pasaulio lietuvių kongreso.

Lietuvių kunigų rekolekcijų, kurios buvo birželio 5-9 Putname, dalyviai: I-oje eilėje iš k. A. Račkauskas, V. Pikturna, prel. Pr. Juras, Tėv. J. Vaškys, OFM, — rekolekcijų vedėjas, V. Cukuras, Pr. Jaraška, V. Dabušis, K. Pugevičius; II-oje eilėje V. Martinkus, J. Gurinskas, A. Grigaitis, J. Ruokis, W. Karaveckas, V. Paulauskas, J. Matutis; III-oje eilėje M. Čyvas, J. Tautkus, J. Steponaitis, Z. Smilga, K. Sakalauskas, J. Pakalniškis, J. Grigonis, J. Grabys ir St. Yla.

DOVANA — IRENOS VELONSKIENĖS SIUNTINIŲ ĮSTAIGA. Greitas išsiuntimas, prekių pasirinkimas žemomis kainomis. Negalint atvykti, sudaromi pageidaujamų daiktų siuntiniai pagal užsakymus. SUDAROMI GIMINIŲ IŠKVIETIMO IŠ LIETUVOS DOKUMENTAI. Persiunčiamas iš Lietuvos atvykusių svečių asmeninis bagažas. Darbo valandos: trečiad. ir penktad. nuo 12 iki 6 val. Šeštad. nuo 10 val. iki 4 val. Kitomis dienomis—susitarus. Tel. 296-5250. Namų tel. 268-1594. 80-14 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. 11421.

VALDAS C. DUOBA, lietuvis advokatas, 357 Larkfield Rd., E. Northport, N.Y. 11731. Tel. (516) 368-3733, namų vakarais (516) 757-4296. Antrad. 2-8 val. vak., šeštad. 9:30-12:30 val. Lito pataipose: 86-01 114th St.. Richmond Hill, N.Y. 11418. Tel. (212) 441-2811.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidotuves. Koplyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

MATTHEW P. BALLAS FUNERAL HOME — Moderni koplyčia, Air-conditioned, A. J. Balton-Baltrūnas, Licensed Manager and Notary Public, 660 Grand St., Brooklyn, N.Y. 11211; ST 2-5043.

BUYUS FUNERAL HOME, Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.), telef. 344-5172. Elizabeth office: 216 Palmer St. (Bet. 2nd and 3rd Aves), telef. 353-2999. Paruošiamos garbingos laidotuvės. Modernios koplyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliam pastatyti.

GARSZVOS LAIDOTUVIŲ ĮSTAIGOS — ŠERMENINĖS: Haven Hill Funeral Home, Inc., 104-38 Jamaica Ave., Richmond Hill, N.Y. 11418; ir Garszva Funeral Home, 231 Bedford Ave., Brooklyn, N.Y. 11211. Modernios, erdvios ir vėsinamos koplyčios. Jau trečia Garszvos šeimos generacija yra New York State laidotuvių direktoriai ir balzamuotojai. Tel. 846-1970. Pageidaujant parūpinamos šermeninės bet kurioj miesto daly.

JUOZO ANDRUŠIO Real Estate, Insurance. Apdraudimas gyvybės namų, automobilių, baldų ir k. Namų pardavimas, apdraudos, Income Tax užpildymas, Mutual Funds — pinigų investacijos. Kasdien nuo 9 iki 8 val.; šeštadieniais iki 6 v. pp. 87-09 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. 11421; VI 7-4477.

VYTAUTAS BELECKAS, sav. Winter Garden Tavern. 1883 Madison St., Ridgewood, N.Y. 11227, EV 2-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami palaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA — Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai, Dalia ir Albertas Radžiūnas, sav. — 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, N.Y. 11368. Telef. 779-5156.

SPARTA—Rašomos mašinėlės įv. kalbomis, radio, spalv. TV, compiuteriai, įv. biznio mašinos—pigiausiai. Praneškite kuo interesuojatės ir firmų autentiškus katalogus gausite iš SPARTA sav.: J. L. Giedraitis, 10 Barry Dr. E. Northport, N.Y. 11731. Tel. (516) 757-0055.

NAUJAUSIUS 1978 METŲ JAV GAMYBOS AUTOMOBILIUS galima įsigyti gamintojo kaina. Tai galimybė sutaupyti iki 750 dol. ir daugiau. Dėl informacijos skambinti: L. Juozapavičius, 424-2109, arba rašyti: 60-54 70th St., Maspeth, N.Y. 11378.

NEW YORK — Lietuvos atsiminimai, šeštad. 4-5 val. WEVD 1330 AM ir 7 v.v. 97.9 FM bangomis. Music of Lithuania, pirmad. 7:30-8:30 v.v. WSOU-FM 89.5 anglų kalba. dr. J.J. Stukas, 1467 Force Dr., Mountainside, N.J. 07092. Tel. 201 232-5565.

NEW YORK — Laisvės Žiburys, sekm. 9-10 val. ryto WHBI 105.9 FM. R. Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, N.Y. 11364. Tel. 212 229-9134.

ALICE'S FLORIST SHOP, lietuviškam rajone — lietuviška gėlių parduotuvė. Gėlės įvairiom progom. 846-5454-9527; vakare: 835-4149 107-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N.Y. Čia veikia Darbininko spaudos kioskas.

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI SUKURIAMI IR NEMOKAMAI PRISTATOMI Į VISAS KAPINES NEW YORK, NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE. ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.

Fasolino MEMORIALS

66-86 80 ST., MIDDLE VILLAGE, QUEENS
Phones: 326-1282 326-3150

TAI MŪSŲ VIENINTELĖ VIETA — — GAUSI PARODŲ SALĖ

KVEČAS
JONAS
1933 + 1976

Lietuviška REAL ESTATE įstaiga St. Petersburge, Floridoj
ANGELĖ E. KARNIENĖ
Broker-Realtor
3701 Gulf Blvd., St. Petersburg Beach, Fla. 33706
Telef. (813) 360-2448, vakare (813) 345-2738
Rezidencijos-Moteliai-Sklypai
Apartmentai-Kondominiumai
Nuomavimas — Notary Public
REALTOR

VYTIS
KELIONIŲ IR TURIZMO AGENTŪRA

- LĖKTUVAI
- LAIVAI (CRUISES)
- TRAUKINIAI (AMTRAK)
- AUTOBUSAI
- NUOMOJAMOS MAŠINOS
- VIEŠBUČIAI
- ĮDOMIŲ VIETŲ LANKYMAS
- GRUPINĖS KELIONĖS Į LIETUVĄ

MOKĖTI GALIMA VISOMIS KREDITO KORTELĖMIS
JOKIO EKSTRA MOKESČIO UŽ PATARNAVIMĄ
PILNAI APDRAUSTA IR AKREDITUOTA AGENTŪRA

VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE
2129 KNAPP STREET
BROOKLYN, N.Y. 11229
TEL.: (212) 769-3300

DARBININKAS The Lithuanian Weekly Published by Franciscan Fathers

341 Highland Blvd. Brooklyn, N. Y., 11207
Redakcija (212) 827-1352
Administr. (212) 827-1351

Publication No. 148360

Second class postage paid at Brooklyn, N.Y., Post Office
Subscription per year — $13.00. Single Copy 25 cents

Eina nuo 1915 m., 1951 m. sujunge AMERIKĄ, LDS organą DARBININKĄ ir LIET. ŽINIAS ● Prenumerata metam $13.00 ● Straipsnius ir korespondencijas redakcija taiso savo nuožiūra ● Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę ● Už skelbimų turinį ir kalba redakcija neatsako.

Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA

Sveikiname lietuviškąją skautiją

Kiekvienoje didesnėje lietuvių kolonijoje laisvajame pasaulyje tarp kitų organizacijų visada pastebimi ir skautai, įvairių švenčių progomis dalyvaują bažnyčiose, salėse, paraduose su savo vėliavomis ir uniformomis.

Lietuviška skautija, įkurta 1918 lapkričio mėnesį, žengė į gyvenimą su Lietuva, atkuriančia savo nepriklausomą gyvenimą. Būrelis entuziastų, susižavėjęs Roberto Baden-Powellio idėjomis ir metodais auklėti jaunimą, tarnaujant Dievui, Tėvynei ir Artimui, skiepijo tas mintis ir lietuviškame jaunime. Kaip lietuvių tautos kelias į atstatomą laisvą gyvenimą buvo aukomis klotas, nebuvo lengvas ir lietuviškos skautijos gyvenimas.

Lietuvių skautų ir skaučių vystymasis puikiai aprašytas lietuvių skautų pirmūno Petro Jurgėlos kapitaliniame veikale "Lietuviškoji skautija". Tokio išsamaus, stambaus (didelio formato 824 puslapiai) veikalo, nušviečiančio lietuviškos skautijos plėtotę, gali pavydėti daugelis organizacijų.

Roberto Baden-Powellio ir skautijos šūkis "Dievui, Tėvynei ir Artimui" buvo ir yra priimtinas ir kitom tautom. Lietuviai, kaip ir kitų kraštų skautai, bandė tai pritaikyti prie savo tautos charakterio. Tautinis auklėjimas, neatstumiant ir religinio prado, buvo ugdomas nepriklausomoje Lietuvoje, pabėgėlių stovyklų laikotarpy ir dabar laisvoje Amerikoje. Ir dabar skautai nėra nutolę nuo prof. Stasio Šalkauskio dėtų lietuviško tautinio auklėjimo skautiškų ideologinių pagrindų. Šis kilnus vyras sugebėjo paruošti ideologinius pagrindus ir ateitininkam ir Lietuvos skautam.

Šalia kasdieninių "gerųjų darbelių", mėnesinių ar metinių sueigų, suvažiavimų bei stovyklų savo gyvastingumu išsiskiria Tautinės skautų stovyklos. Jų pirmoji vyko 1928 birželio 29 - liepos 2 Panemunės miške. Oras pasitaikė nepalankus, bet suvažiavo apie 500 skautų ir skaučių, pasistatė 177 palapines. Apsilankęs prezidentas Antanas Smetona pasakė kalbą. Marijampolės tunto dūdų orkestras sugrojo Lietuvos himną, ir visi skautai žygiavo pro vyriausybę, šaukdami "valio". Birželio 30 skautai nužygiavo į Kauną ir buvo tvarkdariai dainų šventėje.

Lietuviškos skautijos dvidešimt metų sukaktis buvo paminėta su didingomis iškilmėmis. Kaunas dar nebuvo matęs tokio gausaus skautijos sambūrio. Tai buvo tartum pirmas tarptautinis skautų ir skaučių sąskrydis laisvoje Lietuvoje.

Antroji Tautinė stovykla vyko 1938 liepos 8-18. Dalyvavo 1,923 Lietuvos skautai ir 132 svečiai užsienio skautai. Liepos 10 oficialiame stovyklos atidaryme sąjungos šefas prezidentas A. Smetona, ministerių ir kariuomenės vadovybės lydimas, pasakė kalbą. Sveikino ir užsienio skautų atstovai.

Praradus Lietuvai nepriklausomybę, besikeičiant okupantam, pritilo ir lietuviškosios skautijos veikimas. Tačiau jis nebuvo užslopintas. Išeivijoje, Vokietijos įvairiuose miestuose įkurtose pabėgėlių stovyklose su negęstančia Lietuvos laisvės viltimi bujojo ir skautiška veikla. 1948 nutarta paminėti sąjungos 30 metų sukaktį su trečiąja Tautine stovykla.

Dėl didesnių atstumų stovykla buvo surengta Baltijos pajūry, prie Timmendorfo, ir Alpių kalnuose. Baltijos stovykloje dalyvavo apie 500 skautų, o Alpių kalnuose, netoli nuo Mittenwaldo miestelio, 1948 rugpiūčio 2-14 įsikūrė 1000 su viršum skautų ir skaučių.

Ketvirtoji ir penktoji Tautinės skautų stovyklos vyko jau Amerikoje. Štai jau arti ir šeštoji Tautinė stovykla, kuri prasideda rugpiūčio 13, šį sekmadienį, netoli Worcesterio — Paxton, Mass. Čia dvi savaites stovyklaus 1000 su viršum jaunuolių. Pramatyta tokia stovyklos vadovybė: Lilė Milukienė — viršininkė, Česlovas Kiliulis ir Petras Molis — pavaduotojai, Antanas Gudaitis — adjutantas, Rimas Zinas — komendantas, kun. Aug. Simanavičius, OFM, ir kun. Alg. Žilinskas — dvasios vadovai, kun. A. Saulaitis, SJ, — religinės programos vedėjas, I. Kerelienė — seserijos stovyklos viršininkė, S. Miknaitis — brolijos stovyklos viršininkas, L. Grinius — ASS stovyklos vadovas, A. Samušis — bendrijos viršininkas.

Sveikiname stovyklos vadovybę, stovyklaujančius ir visus prijaučiančius. Išlikite ištikimi šiai Tautinei stovyklai pasirinktam šūkiui "Dieve, budžiu!"

REIKIA TĖVYNĖS GARBEI PERSKRISTI ATLANTĄ

LAKŪNUS DARIŲ IR GIRĖNĄ PRISIMENANT

Pasakoja Petras Jurgėla

Kartą į Darbininko redakciją užsuko Petras Jurgėla, kuris buvo vienas iš Dariaus — Girėno žygio organizatorių, parašęs knygą apie juos. Tuoj šia tema kilo pokalbis.

Kada pažinote Darių ir Girėną?

Steponą Darių pažinojau Lietuvoje, abu tarnavome jos kariuomenėje savanoriais ir karininkais. Girėnas tuo metu gyveno Amerikoje.

Darius tarnavo Amerikos kariuomenėje ir dalyvavo pasauliniame kare. Atvykęs iš Amerikos, į Lietuvos kariuomenę jis įstojo 1920 spalio 19, Karo Mokyklą baigė 1921 gruodžio 18 ir, pakeltas leitenantu, tarnavo karo aviacijoje. Kartu uoliai reiškėsi sporte, vadovavo sporto organizacijom, parašė dvi knygeles apie sportinius žaidimus. Aš dirbau su skautais, parašiau keletą knygų apie skautybę, daug rašiau spaudoje. Abu gana dažnai susitikę pasikalbėdavom apie būtiną reikalą dirbti su Lietuvos jaunimu, ruošti jį Lietuvos ateičiai, jos laisvei didvyriškai ginti.

Kada Darius išvyko iš Lietuvos į Ameriką?

Jis pasiprašė vienerių metų atostogų ir iš Lietuvos į Ameriką išvyko 1927 gegužės 4.

Kai jūs atvykote į Ameriką, ar tuo laiku jau buvo Dariaus Girėno žygis sumanytas?

Aš Amerikon sugrįžau 1931 sausio mėn. Darius tuo metu norėjo įsigyti didesnio patyrimo, plačiau panaudojant aviaciją susisiekimui ir prekybos reikalam. Tuo tikslu, jo prašymu, jis buvo 1928 balandžio 21 paleistas į Lietuvos karo aviacijos karininkų atsargą. Tais metais jis įsigijo transporto piloto liudijimą su teise vežioti keleivius ir prekes. 1929 Chicagoje įsteigė Vyčio Aviacijos Klubą ir buvo jo pirmininku. Klubas turėjo 25 narius. 1930 Chicagos lietuviai surengė iškilmingas eitynes Vytauto Didžiojo garbei. Darius iš savo lėktuvo paskleidė daug angliškų lapelių apie Vytautą Didįjį.

Savo namiškiam jis nekartą pareiškė: "Jau dvi pareigas atlikau: padėjau iškovoti nepriklausomybę ir atvaduoti Klaipėdą. Tačiau dar dvi pareigos manęs laukia. Reikia tėvynės garbei perskristi Atlanto vandenyną, reikia suartinti tėvynę su Jungtinėmis valstybėmis. Po to, išmušus valandai, reikės eiti nešti tautos vėliavą į Gedimino kalną".

Kada pradėtas rengti skridimas per Atlantą?

1931 ir 1932 dirbau Draugo redakcijoje Chicagoje. Kartą mane aplankė Darius ir pareiškė: "Išgirdau, kad čia atsidūrei. Dabar bus smagiau dviem Lietuvos karininkam. Draugas dabar man tikrai bus palankus, nors keli laikraščiai mane kandžioja." Grįžęs iš tolimų skridimų, jis dažnai aplankydavo mane. Kalbėjomės apie jo sumanymą skristi Lietuvon.

1932 birželio mėnesį pas mane atvyko Darius su jaunu vyru ir supažindino: "Stasys Girskis, taip pat lakūnas. Mes abu skrisime Lietuvon." Po kelių dienų atvykusį Darių paklausiau, ar jo draugas tikras lietuvis. Sako: "Girskis yra tikras lietuvis ir dargi žemaitis, geras ir drąsus lakūnas. Su nelietuviu aš neskrisčiau savo tėvynėn." Pasiūliau sulietuvinti Girskio pavardę — Girėnas. Abiem lakūnam labai patiko.

Darius ir Girėnas iš savo santaupų už 3,200 dol. nusipirko šešiavietį lėktuvą Belanka, su kuriuo Darius trejus metus skraidė. Jis turėjo būti perstatytas ir paruoštas tolimam skridimui. Tam reikėjo trejeto tūkstančių. 1932 birželio 17 Draugas ir Naujienos pirmam puslapy paskelbė Dariaus ir Girėno pasiryžimą savo lėktuvu skristi iš New Yorko į Kauną.

Jų žygiui paremti buvo sudarytas rėmėjų komitetas. Kokias pareigas jūs ėjote tame komitete.

Liepos 11 Darius su manimi nuvyko pas Lietuvos konsulą Antaną Kalvaitį. Ten ištisą dieną tarėmės. Man pavesta čia pat surašyti skridimo fondo veikimo taisykles, o konsulas su Darium sudarė sąrašą įžymių asmenų, kviestinų į pasitarimą. Liepos 13 į konsulatą iš 50 atvyko tik 16. Fondo globėjais buvo išrinkti konsulas Kalvaitis, kun. Vaičiūnas, Kazys Gugis, Leonardas Šimutis ir Krotkas. Skridimo rėmėjų komitetan išrinkta 10. Iš jų veikliausi buvo pirmininkas advokatas Vasiliauskas-Vasalle (Amerikoje gimęs), vicepirmininkas inž. Bronius Simokaitis ir sekretorius — aš, parašęs keliasdešimt straipsnių. Mes trys, Šimutis ir konsulas kalbėdavom per aviacijos šventes, pobūviuose, o aš ir lietuvių radijo programose. Aviacijos šventėse Darius lėktuvu vežiodavo skridimo rėmėjus, aukojusius bent du dolerius. Tokių buvo daugiausia. Iš viso pajamų buvo gauta 8,456 dol. ir 31 ct. Iš jų Lituanika buvo perstatyta, įgytas naujas motoras, kai kurie skridimo prietaisai, keturių sėdynių vietoje, po lakūnų kėdėmis ir sparnuose buvo įtaisyti tankai (bakai) gazolinui ir aliejui.

Kur jūs buvote, kai lakūnai išskrido iš New Yorko?

1933 liepos 15 pasaulinėje parodoje Chicagoje įvyko lietuvių diena su chorų dainomis, tautiniais šokiais ir kalbomis. Lietuvių dienos iškilmėse buvo perskaityta iš New Yorko gauta telegrama, kad liepos 15 dieną 6 val. 24 minutės ryto Darius ir Girėnas sunkiai pakilo ir nuskrido per Atlantą. Kilo neaprastos ovacijos.

Kur jūs buvote, kai atėjo žinia apie jų žuvimą?

Chicagoje. Baisią žinią paskelbė radijas ir plačioji spauda.

Kaip į tai reagavo Amerikos lietuviai ir didžioji spauda?

Tautinė, lietuvių spauda ir amerikiečių dienraščiai, aviacijos žurnalai ilgais straipsniais dažniausiai redakciniais, plačiai vaizdavo Dariaus ir Girėno ryžtą, Atlanto pergalę ir tragišką žuvimą visai arti Lietuvos. Lietuviai ruošė pamaldas, minėjimus. Antros ir trečios kartos lietuviai ir lietuvaitės, gimę Amerikoje ir daugelis kalbėti nemokėję, visai neklausdami didžiavosi — ir aš lietuvis, lietuvė! Daugelis amerikiečių žurnalistų, sportininkų, politikų ir Hollywoodo žvaigždžių pasisa-

(nukelta į 4 psl.)

Lituanicos lėktuvas Floyd Bennett Field aerodrome New Yorke 1933 metų vasarą prieš išskridimą. Prie motoro stovi lakūnai Darius ir Girėnas, aplinkui artimieji jų žygio rėmėjai, Brooklyno lietuviai.

BAIMĖS UŽGULTOS DIENOS

JURGIS JANKUS

20

Jau buvo po Kalėdų, kai taip smarkiai atšalo, kad ir aš nebenorėjau bėgti į sniegus, nors ir naujus kailiniukus jau turėjau. Vienį tokį šaltą vakarą senelis grįžo iš miestelio nuo šalčio pastyręs. Mums su Rivele parvežė saldainių. Ne tokių šokoladinių, kaip aną pirmą kartą, bet visiškai paprastų, net be popierėlių. Mudvi pasipylėme ant stalo ir dalinomės, kad kiekvienai išeitų ne tik po lygiai, bet ir po lygų skaičių vienodų spalvų, o senelis su senele, sustoję prie krosnies, patyliukais kažin ką labai susirūpinę svarstė.

Juodu niekada patyliais nesikalbėdavo, ir man labai rūpėjo išgirsti, ką ten taip šnabždasi. Taip tempiau ausis, kad net saldainiais dalintis nesisekė, ir Rivelė nuolat turėjo taisyti mano klaidas, bet išgirsti nedaug tegalėjau. Tik vieną kitą atskirą žodį.

Kelis kartus išgirdau Antano vardą, o Antanas kaip tik buvo ir mano tėvo vardas. Galvon šovė, kad bus jam kas atsitikę, bet laikiausi dantis sukandusi ir dėjausi tesirūpinanti tik saldainiais. Galvon šovė, kad ir jį bus vokiečiai pagavę.

Kai jau buvom pasidalinusios ir sutarusios duoti po vieną ir seneliams paragauti, senelis atėjo prie stalo, pavėlė ranka man plaukus ir pasakė:

— Žinai, Dalyte, turiu tau naujieną.

— Tėvelis susirgo? — įspyriau turbūt pilnas rūpesčio akis į senelio veidą.

Vokiečių neišdrįsau paminėti.

— Ko jis sirgs. Jeigu sirgtų, būtų kaip nors žinią davęs. Dabar nieko negirdėti, tai turi būti visi sveiki.

— Tai kokia naujiena? Galėsiu jau į mokyklą eiti? Per tokius šalčius?

— Kur tu eisi, kad uždaryta. Šį rytą, sako, buvo daugiau kaip trisdešimt laipsnių. Ne mokykla, dalyt, ne. Rytoj važiuoju į miestą.

— Pas tėtę?

— Pas.

— Ir aš kartu?

— Čia tai jau blogiau. Galvojau paimti. Bet juk sykį sunkvežimiu važiavai, matei, kiek ten vietos tėra. Žinau, kad ir tu nori tėvus pamatyti, ir jie tavęs pasiilgo. Kad būtų šilčiau, tu atsisėstum prieky, o aš gale, bet tokiam šalty į ragą sustirčiau. Kai orai atsileis, nuvažiuosim. Į pavasarį, sako, gal ir traukiniais leis važiuoti, o dabar — kaip kas gali ir kaip išmano. Žinai ką, atsisėsk ir parašyk tėvams kelis žodžius. Jiems bus smagu, kad Dalytė dar neužmiršo rašyti.

— Aš daug daugiau išmokau, — pašokau.

— Tai dar geriau.

Sėdau rašyti, o juodu išėjo ant aukšto.

Supratau, kad eina sudėti į maišelius vaikams paviržio. Mano tėvams ir tetai Genovaitei. Užsikoriau ant aukšto ir aš.

— Ko tu čia dabar? — atsisuko senelė. — Galvutę patamsy nusisuksi.

— Ten mūsų kieme aš turėjau labai gerą draugą Rimą. Įdėkit ir jam ką nors, — nekreipdama dėmesio į senelės barimą, pasakiau savo.

— Gerai, kad atsimeni draugą. Įdėsim ir jam. O gal tu pati parinktum — atsisuko ir senelis.

Man buvo nei šiaip, nei taip. Buvau bešokanti, bėl susilaikiau. Senelė nuo palties jau piovė gabalus lašinių, ir aš pagalvojau, jeigu Rimas jau turi paslėpęs kokį žydą, ar tas valgytų lašinius. Rivelė viską valgo, bet senelė sako, kad ir pats Girša ant valgymo buvo jau kaip nežydas. Valgydavo, kas patiko, tik žiūrėdavo, kad rabinas nesužinotų. O gal Rimas jau ir net patį rabiną turi paslėpęs. Ką gali žinoti, ką valgo rabinas. Nebeapsisprendusi pasakiau:

— Vis tiek ką. Viskas bus gerai. Jis visada vaikšto išbadėjęs. Įdėkit, o aš bėgu parašyti laišką.

Nubėgau žemyn net nepasakiusi, kad Rimas toks pat, kaip mes. Kad ir jis, jeigu neslepia, tai slėps gal net kelis žydus. Bet tas tebebuvo mano, Rimo ir dar Rivelės paslaptis.

Laiško prirašiau net du sąsiuvinio lapus. Rašiau apie viską. Apie namus, sodą, mišką. Apie grybus, riešutus ir kiek dabar čia daug sniego. Apie senelį, senelę ir Saliamutę. Tik Rivelės niekur nepaminėjau. Norėjau, bet atrodė, kai tik parašysiu, tai vokiečiai tuoj ir sužinos. Neparašiau nei kad anapus miško yra visų žydų kapas, nei kaip jis ten atsirado. Dabar žinau, kad tėvas apie miestelio žydų likimą seniai žinojo. Gal todėl aną sykį ir stalą kumštimi taip daužė. Bet tada man atrodė, kad tokia žinia labai nuliūdintų abu tėvus, tai ir nerašiau. Nežinau, ką jie sugaudė iš to mano laiško, bet man pačiai atrodė, kad surašiau viską ligi paskutinės žinelės. Ir kad surašiau ne tik gerai, bet ir labai gražiai, kaip tikroje knygoje.

Kitą rytą, dar su patamsiais, senelis pašaukė Saliamutę pabūti su Rivele, o mudvi su senele išvežėm į miestelį senelį. Kooperatyvo vedėjas juokavo, kvietė ir mane važiuoti kartu. Viduje, sakė, vietos nėra, bet stogas tuščias.

— Nukrisiu, — atsakiau. O jeigu ir nenukrisiu, tai į ožio ragą sušalsiu, — dar pridėjau.

Jis nusijuokė, delnu patrynė mano kailinės kepuraitės viršų.

— Kad tokia gudri, tai palauk, — pasakė ir įlėkė į vidų.

Po valandėlės išėjo su rudu popieriniu maišiuku rankoje.

— Še, aš pasigavau tokį mažą gyvuliuką. Būtų ir geras, ir gražus, bet naktim miegoti neleidžia. Krapštosi ir krapštosi. Dabar atiduodu tau. Tik nepradaryk važiuodama namo. Jeigu lauke išbėgs, įlįs į sniegą, ir bus po žvėriuko. Nepaleisi?

Aš tuo tarpu apčiupinėjau maišiuką.

— Čia ne žvėriukas, — pasakiau. — Manau, kad saldainiai, — pridėjau.

— Padėkok, — kumštelėjo senelė.

— Dėkui, — pasakiau ir vėl prikergiau: — Anie buvo labai, labai, labai skanūs. Tie, kur aną sykį senelis parvežė.

— Tik mano žvėriuką gerai saugok, gal dar kur ir anokių rasim, — pasakė lipdamas į mašiną.

Atsisveikinom ir su seneliu.

Visi trys susispaudė į priešakį, vairuotojas užvedė motorą, pasmardino žiemos orą smalkėmis ir nulėkė.

Mudvi dar pastovėjom, kol sunkvežimis išnyko iš akių, paskum ir pačios sulipom į važelį. Rytas buvo gražus. Vos per mišką iškilusi saulutė švietė tiesiai į veidą. Visi medžiai baltavo aptraukti šarma. Senelė neskubėjo. Arklys ėjo žingine, kartais nuo karto suprunkšdamas, o baltas rūko debesėlis vis sukosi apie jo snukį. Ir mano apikaklės galai apsitraukė šarma.

— Kažin ar tėtis jau bus grįžęs iš darbo, kai senelis nuvažiuos? — paklausiau, o galvojau, ar Rimui tuoj atiduos ką sudėjo.

— Kas gali pasakyti, — nutęsė senelė. — Malkom kūrenamos mašinos, sako, ne taip greitai lekia, kaip benzinu. Kiek pavažiavus, vis reikia sustoti naujų malkų įdėti. Kitą sykį, sako, ima ir sugenda. Bet prašykim Dievą, kad nesugestų.

— O kada grįš?

— Sakė, kad rytoj, Bet vėl ką gali žinoti. Nebe tie laikai, kad galėtum pasakyti. Pirma, būdavo, įsisėdi į traukinį ir žinai, kada nuvažiuosi. Jeigu kas atvažiuoja, žinai, kada pasitikti. Dabar viskas karui. Traukiniai karui, benzinas karui, mėsa karui, duona karui, o žmonėms nė trupinių nebelieka. Pusė bėdos dar tiems, kurie prie žemės sėdi, ir tiems, kurie moka ką sugalvoti.

Tada ir sužinojau, kad žmonės sugalvojo, kaip be benzino važinėti. Malkomis. Užtat ir oras taip smalkėmis pasmirdo, kai užkūrė. *(Bus daugiau)*

IŠ VISUR

— **Alekso ir Teodoros Kojelaičių** vardo stipendijų fondas įsteigtas lituanistiką studijuojantiem ir lietuviškom mokslo įstaigom remti. Tikimasi, kad šis stipendijų fondas skatins ruošimą mokslinių darbų iš lietuvių tautos ir valstybės gyvenimo bei palengvins lietuviškam jaunimui ryžtis imtis lituanistikos studijų. Pagrindinį stipendijų fondo kapitalą, kurio palūkanos bus naudojamos stipendijom, sudaro Kojelaičių įnašas į Kanados Lietuvių Fondą, kuris šį stipendijų fondą administruos. Suinteresuoti prašomi kreiptis į Kanados Lietuvių Fondą, 28 The Pallisades, Toronto, Ont., Canada, M6S 2W8.

— **Jaunimo globėjų supažindinimas** su Ateitininkų Federacijos Tarybos naujai paruošta moksleivių ir jaunučių veiklos programa bus rugsėjo 19, šeštadienį, lietuvių pranciškonų vasarvietėj, Kennebunkport, Maine. Rytinio pakraščio globėjai, vadovai ir kiti jaunimo veikla besidomį kviečiami dalyvauti. Nakvynių reikalu kreiptis: Rev. Superior, Lithuanian Franciscans, Kennebunkport, Maine 04046. Telef. 207 967-2011.

— **V. Bacevičius,** dažnai atsiunčiąs Darbininkui foto nuotraukų iš Clevelando ir kitų kolonijų lietuvių gyvenimo, atsiųsdamas nuotraukų iš Pasaulio Dienų Toronte, pridėjo ir savo neseniai išleistą spalvotą atviruką. Spalvotas atvirukas, vaizduojąs lietuvių skautus, išleistas VI-tosios Tautinės skautų stovyklos proga.

— **Czeslaw Milosz ir Tomas Venclova** apie "Vilnių kaip dvasinio gyvenimo formą" kalbės dvidešimt penktajam Santaros-Šviesos suvažiavime rugsėjo 7-10 Tabor Farm, Sodus, Mich.

— **Juozas Laučka** ateitininkų sendraugių stovyklos metu Kennebunkporte, Maine, kalbės ir vadovaus simpoziumui tema "Žmogaus teisių gynėjų teismai Lietuvoje ir mūsų uždaviniai jų akivaizdoje". Stovykla vyks rugpiūčio 12-20. Juozas Laučka paskutinius kelerius metus gyveno Europoje ir vadodavo Radio Liberty lietuviškom transliacijom. Grįžęs į Washingtoną, vėl gyvai dalyvauja lietuvių visuomeninėje ir kultūrinėje veikloje.

— **Adelaidės universitete** Australijon atvykę lietuviai pirmuosius ledus pralaužė 1954. Pirmieji diplomai tada buvo įteikti: dantų gydymo — dr. V. Aleksandravičienei, medicinos — dr. J. Mikužiui, humanitarinių mokslų — dr. S. Chmeliauskui, inžinerijos — L. Garbaliauskui. Visi jie studijas buvo baigę prieš atvykdami Australijon. Adelaidės universiteto diplomai jiem tik suteikė teisę dirbti savo specialybėje. Šimtąja absolvente tapo teisę studijavusi Joana Vanda Staugaitė, gimusi Adelaidėje 1957. Jaunoji advokatė yra pirmoji lietuvaitė, baigusi teisės studijas Australijoje, o įskaitant vyrus — trečioji.

— **Muz. Zenonas Jonušas,** a.a. muz. Broniaus Jonušo brolis, išeivijoje tarnavęs įvairiose pareigose, keliolika metų buvo Kolumbijos karo laivyno orkestro vyriausiu kapelmeisteriu. Išsitarnavęs pensiją, apsigyveno Miami Springs, Fla. Jo dukrelė Klaudija, 7 metų amžiaus, praeitų mokslo metų visos Amerikos gabiausių mokinių varžybose laimėjo aukščiausią įvertinimą, pirmą vietą ir stipendiją lankyti pasirinktą mokyklą.

— **Perthe, Australijoje,** įsisteigė Etninis komitetas, prie kurio priklauso 23 tautybių atstovai. Komiteto tikslas propaguoti etnines radijo programas. Lietuviai taip pat įeina į šį komitetą. Minėdami Dariaus ir Girėno žygio 45 metų sukaktį, lietuviai turėjo savo programą.

PIRMOJO LIETUVIŲ LAKŪNŲ SKRIDIMO PER ATLANTIKO VANDENYNĄ NEW YORK — KAUNAS

FONDO GLOBĖJAI:

KUN. A. KALVAITIS
201 N. Wells St.
Chicago, Ill.

KUN. K. J. VAICIUNAS
1515 So. 50th Ave.
Cicero, Ill.

ADV. K. GUGIS
3323 S. Halsted St.
Chicago, Ill.

J. KROTKUS,
Kasininkas
2201 W. 22nd St.
Chicago, Ill.

L. ŠIMUTIS
2334 S. Oakley Ave.
Chicago, Ill.,

FONDAS
visas aukas siųskite
"Transatlantic Flight Fund"
Sąskaiton
METROPOLITAN STATE BANK
2201 West 22nd St., Chicago, Ill.
Feb. 4th 933.

LAKŪNAI:

KAPT.
STEPONAS DARIUS
3239 S. Halsted St.
Chicago, Ill.

STASYS GIRĖNAS
3433 W. 64th Pl.
Chicago, Ill.

Dariaus Girėno skridimo rėmėjų fondo išleistas popierius laiškam. Apačioje Stepono Dariaus ranka įrašyta data — Feb. 4, 1933.

LAKŪNUS DARIŲ IR GIRĖNĄ PRISIMENANT

(atkelta iš 3 psl.)

kė esą lietuvių kilmės.

Jūs daug dėmesio skyrėt šiem lakūnam ir parašėte knygą "Sparnuoti lietuviai — Darius ir Girėnas". Kaip jum atėjo ši mintis, kaip rinkote medžiagą ir kada ta knyga pasirodė?

Mintis rašyti tokią knygą kilo besikalbant su Dariaus ir Girėno giminėm. Dariaus labai mylima motina globojo du lagaminus su jo laiškais, dienoraščiais, dokumentais, fotografijomis, laikraščių iškarpomis. Tuo visa pasinaudojau. Perėjau kitų valstybių konsulatus Chicagoje, prašydamas jų laikraščių su atsiliepimais apie Darių-Girėną ir jų žygį. Iš jų gavau vertimus. Tokių atsiliepimų prašiau iš žymiųjų lietuvių Amerikoje ir Lietuvoje. Visi šie lietuviai ir didieji Amerikos lakūnai gražiausiai atsiliepė ir nuoširdžiai įvertino mūsų didvyrius. Knygą ruošiau dvejus metus. 1935 i š s p a u s d i n t a 14,000 egzempliorių. Iš jų Lietuvon buvo pasiųsta 12,000. Knyga ėjo iš rankų į rankas. Joje buvo 5 brėžiniai, 81 paveikslas, 384 puslapiai, kietais viršeliais, kurie buvo Lituanikos spalvos.

Iš tokios laiko perspektyvos kaip jūs vertinate šį lakūnų žygį ir to žygio įtaką lietuvių tautai?

Atskrendančių lakūnų Kauno aerodrome laukė 25,000 su neramiomis širdimis, negyvųjų ten pat laukė 50,000, laidojo apie 100,000, o giliai raudojo trys milijonai lietuvių. Labai daug valstybių ir įžymių svetimtaučių atsiuntė Lietuvai užuojautą. Lituanikos vadovo gimtinė Rubiškė pavadinta Dariaus kaimu, jo draugo gimtinė Vytogala — Girėno kaimu. Pirmoji Lietuvos aviacijos naikintuvų eskadrilė pavadinta Dariaus eskadrile, penktoji — Girėno eskadrile. Abu lakūnai buvo apdovanoti Vyčių Kryžiaus ordinu. Daug organizacijų bei įstaigų pasivadino Dariaus ir Girėno vardu. Jau 1934 pabaigoje Lietuvoje buvo apie 300 Dariaus ir Girėno gatvių, 24 aikštės, 18 tiltų, 8 mokyklos, didžiuliai ąžuolai, piliakalniai. Išleista Lietuvos pašto ženklų serija. Sukurta malda už Darių ir Girėną, poemos, eilėraščiai, paveikslai, bareljefai, statulos, gedulo maršas su kantata ir t.t. Generolas Stasys Raštikis pasakė: "Didžiu savo žygiu ir mirtimi šie Lietuvos ereliai pasistatė mūsų širdyse paminklą, kurio nesugriaus jokie amžių vėtrų perkūnai". Generolas Povilas Plechavičius pasakė: "Kol Lietuvos motinos gimdys tokius sūnus, kaip Darius ir Girėnas, — Lietuva nežus!"

Savo pareiškime — testamente Darius ir Girėnas pabrėžė: "Lietuvių tauta laukia iš savo sūnų ir drąsesnių žygių... Tad šį savo skridimą skiriame ir aukojame Tau, Jaunoji Lietuva!"

Savo darbus, žygius, patriotizmą ir gyvybę jie paaukojo savo mylimai Lietuvai.

Vartai į Lietuvą. Kai Darius ir Girėnas žuvo, dailininkas kun. Pijus Brazauskas sukūrė šį paveikslą. Lakūnų laidotuvių dieną jis jau buvo pakabintas Laisvės alėjos vienoje vitrinoje Kaune.

SVEČIUOSE LIETUVIŲ KATALIKŲ SUSIVIENIJIMO KONVENCIJOJ

Išsiruošdamas į Lietuvių Romos Katalikų Susivienijimo Amerikoje konvenciją, galvojau, kad šios 92 metų senumo organizacijos vietovė, Wilkes-Barre, nebus pasikeitusi. Rasiu apgriuvusį, angliakasių suraustuose kalnuose ir slėniuose paskendusį miestelį.

Pravažiavęs pavasario grožiu pasipuošusius Syracuse, Binghamton ir Scranton slėnius, kalvas ir kalnus ir tuoj už Scrantono pasukęs į dešinę, link Wilkes-Barre, pasijutau lyg būčiau įvažiavęs į Alpių pašlaitėse esantį miestelį, pasislėpusį kalvose ir išsidėsčiusį abipus upės krantuose. Tai ir buvo Wilkes-barre miestelis su 60,000 gyventojų. Tai čia senųjų lietuvių buvusi tirštai gyvenama vietovė, didžiausias antracito anglių kasyklų centras, kur tūkstančiai kaktos prakaite rado mirtį ir duonos kąsnį.

Jau iš tolo ant kalvos pamatęs du dangų siekiančius bažnyčios bokštus, pagalvojau, ar tik ne ten ir yra senųjų lietuvių statyta Švč. Trejybės bažnyčia. Deja, įvažiavus į miestelį, kalvos ir slėniai paslėpė kažkur tuos bokštus. Ir tik gerokai pavažinėjus ir pasiklausinėjus, suradom ant aukštos kalvos, švarioj apylinkėj Švč. Trejybės bažnyčią. Tai didinga gotikos stiliaus bažnyčia, vietinių vadinama katedra. Viduj ir iš lauko neseniai dažyta. Čia pat erdvi klebonija, seselių namai, erdvus kiemas.

Įėjus vidun, bažnyčia savo gotikos architektūriniu išplanavimu ir grožiu tiesiog stebinanti. Dvi eilės, po penkis, piliorių, prieky aukštas marmuro altorius, papuoštas šventųjų statulomis ir sienose freskomis. Atrodo, kad bažnyčia neseniai išdekoruota, iš lubų nuleistos puošnios apšvietimo lempos.

Pamaldų metu išgirdęs galingai gaudžiančius koncertinius vargonus, kuriais grojo vargonų virtuozas V. Ramonas, kadaise buvęs Kauno katedros vargoninkas, iš bažnyčios eidamas lauk, jaučiausi lyg būčiau buvęs puikiame vargonų ir religinių giesmių koncerte.

Miestelio centre yra ir LRKSA įstaigos, Garso redakcija. Namas erdvus, 4 aukštų mūras. Raštinėj 4 sekretorės.

Susivienijimo konvencija buvo pradėta birželio 18, sekmadienį, 4 val. p.p., Švč. Trejybės bažnyčioj iškilmingomis pamaldomis. Kai vargonai užgrojo tradicinę lietuvių giesmę "Pulkim ant kelių", tuoj įsiliejo skambus choras ir visi bažnyčioj susirinkę. Maloniai grįžo senų laikų Lietuvoj lankytų atlaidų prisiminimai. Mišias aukojo prel. J.F. Baltusevičius, šios parapijos klebonas, asistuojamas dviejų kunigų. Atskiras Šv. Rašto vietas skaitė adv. T. Mack ir jaunimo atstovas Saulius Kuprys iš Chicagos. Buvo giedamos giesmės lietuvių ir anglų kalba. Deja, daugelio nustebimui, mišios buvo aukojamos anglų kalba. Prel. J. F. Baltusevičius savo pamoksle anglų kalba prisiminė šios kilnios organizacijos praeitį, jos nuveiktus darbus artimui, Bažnyčiai ir lietuvių tautai. Pamaldos baigtos Lietuvos himnu, pakiliai gaudžiant galingiem vargonam ir giedant chorui ir visiem pamaldų dalyviam. Pamaldos tęsėsi valandą ir 15 min.

Po pamaldų parapijos svetainėj įvyko jaukus priėmimas Susivienijimo atstovų, jų svečių ir visų, kurie dalyvavo pamaldose. Čia sutikti kai kurie parapiečiai, senesnio amžiaus žmonės, pasakojo, kad jau seniai čia nėra nė vienų mišių lietuvių kalba, nors, sako, girdėjot, kaip mes pakiliai giedojom "Pulkim ant kelių", "Marija, Marija", "Prieš taip didį Sakramentą" ir kitas giesmes, o taip pat ir Lietuvos himną. Choristės savo galvas buvo pasipuošusios lietuviškų spalvų juostelėmis.

Priėmimas tęsėsi apie dvi valandas. Vėliau atstovai ir jų svečiai, kas savo mašinomis, kas Susivienijimo parūpintomis susisiekimo priemonėmis, nuvyko už 25 mylių į Holiday Inn viešbutį, esantį Pocono Lake Harmony, White Haven, Pa., kur gražioj ir ramioj kalnų aplinkoj apie tris dienas buvo posėdžiauta ir poilsiauta. Čia buvo svarstyti visi aktualiausi šios seniausios lietuvių organizacijos bėgamieji reikalai. Visi atstovai, nors dauguma ir buvo vyresnio amžiaus žmonės, gyvai dalyvavo visuose šios organizacijos reikalų svarstymuose bei sumanymuose. Ypač su atsidėjimu buvo svarstoma apie naujų narių priėmimą, senesnio amžiaus nariam kur pajūry poilsio namų steigimą, jaunimo sporto klubų reikalą ir pan.

Susidarė įspūdis, kad Lietuvių Katalikų Susivienijimas yra ne tik pati seniausia lietuvių organizacija, bet ir pati pozityviausia, verta didelio ir nuoširdaus dėmesio visų lietuvių, ypač jaunesnio amžiaus. Jei kai kuriose vietovėse jau sunku sudaryti lietuviškų organizacijų valdybas, tai ši organizacija tokių problemų neturi. Ji nuo pirmųjų dienų savo veiklos pagrindan yra padėjusi tikrovinius, realius kasdienos reikalus — narių apdraudą ligos, nelaimių ir mirties atvejais. Iš augančio kapitalo, kuris yra gerai investuotas, per eilę metų nepašykštėta nei lietuviškų reikalų paremti, nei į vargą įpuolusių narių sušelpti. Linkėtina mūsų veiksniam labiau susidomėti šios organizacijos likimu, konkrečiai — įstojant nariais. Kiekvienoj, kad ir mažiausioj, lietuviškoj vietovėj yra šios organizacijos kuopos (rodos, 154), kurių sekretoriai įrašo narius. Posėdžių metu buvo pranešta, kad iš susidariusio kapitalo viršaus rudenį bus išmokėti trigubi dividendai.

Pirmadienį popietiniam posėdy kun. V. Dabušis padarė pranešimą apie Lietuvoj slaptai leidžiamą Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kroniką, iš kurios aiškėja sunki dabartinė Lietuvos tikinčiųjų ir Bažnyčios padėtis, kad ji yra slaptai gaunama Amerikoj ir čia verčiama į anglų ir kitas kalbas, spausdinama ir siuntinėjama vyriausybių, parlamentų ir spaudos žmonėm, kurie tokiu būdu supažindinami su Lietuvos religine padėtim; tuo būdu demaskuojama Sov. Rusijos melaginga propaganda, kad Lietuvoj nėra persekiojami nei Bažnyčia, nei tikintieji. Kai kurie įtakingi Amerikos laikraščiai jau yra persispausdinę LK Bažnyčios Kronikos skelbiamas žinias.

Kun. V. Dabušis, baigdamas šį jautrų pranešimą apie LK Bažnyčios ir tikinčiųjų sunkią padėtį, paprašė skirti lėšų LK Bažnyčios Kronikai leisti anglų kalba. Susirinkimo atstovam palankiai atsiliepus, vieningai buvo nutarta paskirti 2000 dolerių maždaug vieno numerio išleidimui, o kai kurie atstovai kas po 10, kas ir po daugiau dolerių paaukojo šiam kilniam darbui remti.

(nukelta į 7 psl.)

Lietuvių Katalikų Susivienijimo 67-toji seimo banketo garbės stalo svečiai. Iš k. Juozas B. Laučka — pagrindinis kalbėtojas, Izabelė Laučkienė, seimo pirmininkas Pranas J. Katilius ir žmona Pranciška, adv. Thomas E. Mack — Susivienijimo prezidentas ir programos vedėjas, Patricia A. Mack, prel. Jonas F. Baltusevičius — Susivienijimo dvasios vadas, sukalbėjęs invokaciją, pianistė Marianne C. Sailus ir tenoras James Katchko, atlikę meninę programą. Seimas buvo birželio 19-21 White Haven, Pa., Pocono kalnų ir ežerų rajone.

SAS

VISIT LITHUANIA IN 1978!

VILNIUS (5 nights), RIGA (4 nights)
LENINGRAD (3 nights), COPENHAGEN (1 night)

Departure Date	Total incl. GIT Air Fare	Early Bird Total incl. APEX Air Fare ★	Early Bird Saving ★
May 18	$1100	$ 954	$146
Jun 19	$1213	$1076	$137
Jul 17	$1213	$1076	$137
Aug 14	$1213	$1076	$137
Sep 18	$1100	$ 954	$146
Dec 19	$1072	$ 926	$146

Rates based on double occupancy — Plus $3 tax
Also departures from West Coast, Montreal and Toronto

★ Purchase your ticket no later than 45 days prior to departure to earn these savings

Air fares in effect as of Dec 1977 and subject to change

UNION TOURS, INC.
6 East 36th Street
New York, N.Y. 10016
(212) 679-7878

LIETUVIŠKO ŽIDINIO RENESANSAS

AURELIJA BALAŠAITIENĖ

Mūsų visuomenė, susicementavusi per beveik tris dešimtmečius laisvojo pasaulio padangėj, visada būrėsi apie lietuviškas parapijas, kurios ilgainiui tapo mūsų organizacinio, kultūrinio bei socialinio gyvenimo židiniais.

Clevelando lietuviai naujo emigracijos antplūdžio metu buvo laimingi, radę dvi parapijas, įkurtas ankstesnių emigrantų su tikslu išlaikyti bendramė būry lietuviškos veiklos pagrindus šalia natūralaus noro garbinti Dievą savo gimtąja kalba.

Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos parapija, kurios masyvūs ir didingi pastatai yra buvusio klebono kun. Juozo Angelaičio paminklas, išgyvenusi stagnacijos laikotarpį, per paskutiniuosius trejus su puse metų atjaunėjo savo dvasia, atgimė lietuvybės nuotaikomis ir tapo dvasinio bei kultūrinio gyvenimo centru, kuriame, iki šiol vien simboliškai skatintas, rado beveik privilegijuotą vietą mūsų jaunimas.

Prieš ketvertą metų pasklidus skaudiem gandam, kad DMNP parapija esanti pavojuj ta prasme, jog lietuviai joj jau belieka tik laikinais svečiais, jaunesnioji parapiečių karta dėjo visas pastangas, kad būtų gauti lietuviai kunigai ir tuo lietuviškos parapijos tęstinumas būtų užtikrintas. Problema buvo teigiamai išspręsta, lietuviam tėvam jėzuitam sutikus vadovauti parapijai su tuometiniu jėzuitų provincijolu kun. Gediminu Kijausku priešaky. Kun. Leonui Zarembai išvykus į Chicagą, jėzuitų provincijolo pareigom, klebono energingu pagalbininku yra kun. Jonas Kidykas, SJ.

Jei neminėtume bažnyčios atnaujinimo, švarinimo ir remonto darbų, kuriem reikėjo ne tik pinigų, bet ir didelės parapiečių talkos, tai įvairūs lietuviško gyvenimo įvykiai bei institucijos iš karto pajuto "naują vėją". Jau ir Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos vedėjam nebereikėjo šaltti prie neatrakintų mokyklos durų drauge su šąlančiais mokiniais... Savaitgaliais kadaise buvę tamsūs pastatai staiga nušvito. Pro langus šeštadieniais ėmė veržtis šviesa, girdėtis muzika. Ir pamokslai savo turiniu, stilium bei tematika sugrąžino tuos parapiečius, kurie buvo beiešką dvasinio peno aukštesnio lygio aplinkoj. Šiokiadienių vakarais parapijos salėj prasidėjo sporto treniruotės, sueigos, repeticijos. Nauja šiluma dvelkterėjo sutvarkyta raštinė, kunigų dalyvavimas lituanistinio švietimo institucijose, jaunimo pobūviuose.

Vartau vieną birželio mėnesio bažnyčios biuletenį. Ant viršelio, su lietuviškomis rūtomis po kojų, Dievo Motinos siluetas tiesia laiminamai rankas. Šalia įprastų grynai bažnytinių pranešimų randam lietuviško knygyno reklamą, pranešimus apie susirinkimus ir vakarones ir Bernardo Brazdžionio eilėraštį, pritaikytą ištremtųjų minėjimui (Tu stosi, Viešpatie).

Minėjau didelį dėmesį jaunimui. Nebesiribojama vaikų apmokymu lituanistinėj mokykloj bei paruošimu Pirmai Komunijai. Tuo metu teišmokstami tekstai, kuriuos jaunimas greitai pamiršta. Su pasigėrėjimu skaitau vieną iš daugelio leidinių religiniais klausimais lietuviškai. Tai modernaus, inteligentiško žmogaus dvasiai artimi tekstai, patrauklūs ne vien savo turiniu, bet ir savo dailia lietuvių kalba. Ypatingą mano dėmesį atkreipė "Kryžiaus Kelias vaikams". Man tai buvo kažkas visiškai naujo. Skaitau paprastą, aiškų, neįmantrų tekstą ir žavinosi vaikiškos dvasios supratimu ir begaline meile, dvelkiančia iš kiekvienos mėlynų puslapių eilutės. Iliustracijose lengvai kiekviena Jūratė, kiekvienas Algiukas gali save atpažinti. Specialiame Vėlinių pamaldų leidinėly, šalia tradicinių maldų, cituojamas Mykolaitis-Putinas iš "Vivos plango" poemos ir atspausdintas sovietinio kalėjimo kankinių sukurtas eilėraštis. "Rasokit, dangūs", "Susitaikymas", "Sveika, jūros žvaigždė" — visa tai kuklūs, bet turiningi leidiniai, žymiai praturtinantys mūsų gan neturtingą religinę literatūrą, taip reikalingą eiliniam žmogui.

-o-

Birželio 18 Clevelando visuomeninių organizacijų komitetas surengė visų tų naujovių kaltininkui klebonui kun. Gediminui Kijauskui pagerbimą. Parapijos salė buvo pilna, nežiūrint gražaus oro ir gan nepatogaus laiko. Publikoj matėsi veidai iš abiejų parapijų, visų pažiūrų, visokio amžiaus asmenų. Atrodė, kad tai ne parapijos, o viso Clevelando lietuvių šventė. Buvo jaučiama iš privačių pokalbių, kad ne vieta esanti svarbi, o darbo vaisiai ir jų pozityvus įnašas į mūsų gyvenimą.

Grandinėlės jauniausioji grupė, maršo lydima, apsupo salę garbės sargybos pobūdžio ratu, o vyresnieji įžygiavo į sceną. Pasirodžius šventės kaltininkui, publika jį sutiko ilgais plojimais ir pagarbiu atsistojimu. Juozas Žilionis, sąmojingas, turiningas ir įdomus kalbėtojas, trumpu žodžiu pasveikino solenizantą. Jei scenoj matėsi skaičius "18" — kun. Kijausko kunigavimo metai, jei sutapo jo vardadienis ir gimimo diena, tai iš tikro pagerbimas nebuvo tik progos ir datų atsitiktinis ieškojimas. Pribrendo mintis, kad laikas padėkoti naujam klebonui už naujosios parapijos atgimimą — atlietuvinimą, kaip tai su humoru pastebėjo J. Žilionis, prisimindamas pirmąsias naujo klebono reformas, pakeičiant ir atlietuvinant patį parapijos vardą.

Grandinėlės jauniesiem pašokus keletą šokių, Tėvynės Garsų radijo valandėlės vedėjas Juozas Stempužis pasveikino solenizantą, pradėdamas humoru, bet užbaigdamas orių, kunigą vadovą pagerbiančiu žodžiu. Algis Miškinis paskaitė specialiai kun. Kijauskui B. Brazdžionio parašytą ir jam dedikuotą eilėraštį "O tarne Viešpaties, Melkizedeke". Malonią staigmeną publikai padarė seserys Kristina ir Ilona Kuprevičiūtės, atlikdamos pianino ir trimito duetą — J. Barato "Orientale".

Programoj numatyta kun. St. Ylos paskaita kiek nuvylė klausytojus, nes vietoj paskaitos tebuvo pabertos kelios padrikos mintys, pajvairintos anekdotais. Pasirodo, kad rengėjai, gavę paskaitą iš anksto, ją išspausdino publikai dalinamose brošiūrose, todėl svečiui buvo lyg ir atimta tema.

Pagaliau ir pačiam solenizantui buvo duota žodžio teisė. Jis prisipažino, kad jam paprastai netrūksta žodžių, tačiau šį kartą jis nežinąs, ką sakyti. Kun. Kijauskas pirmoj eilėj pabrėžė, kad tai esanti ne jo, bet viso Clevelando lietuvių šventė ir kad bet koks rezultatas galimas tik tada, kada visi taikingai ir su meile eina talkon.

Sugiedojus "Ilgiausių metų", trumpa, bet nuotaikinga programa buvo baigta Juozo Žilionio sąmojingu anekdotu ir vaišėmis.

-o-

Turėdama progos privačiai pasikalbėti su kun. Gediminu Kijausku, patyriau, kad jo pagrindinis rūpestis ir jo pastoracinio pašaukimo tikslas visada buvo darbas su jaunimu. Studijavęs Bostono jėzuitų kolegijoj, Belgijoj ir Montrealy religinę sociologiją, filosofiją ir pedagogiką, ištisus 13 metų ruošėsi tam darbui. Nuo 1953 keliavo Amerikoj ir Kanadoj, vykdydamas pastoracinį darbą jaunimo tarpe, dalyvaudamas ateitininkų, skautų, moksleivių ir studentų stovyklose, laikydamas rekolekcijas, susimąstymo dienas ir savaitgalius. Dvejus metus dirbęs pastoracinį darbą Aušros Vartų parapijoj Montrealy, suorganizavo lituanistikos kursus, ten radęs didoką būrį gražaus lietuviško jaunimo. Jam teko artimai dirbti su Henriku Nagiu, kursų dėstytoju. Vėliau, gyvendamas Chicagos jėzuitų rezidencijoj, dėstė Jaunimo Centre tikybą ir aktyviai dalyvavo Jaunimo Centro bei viso lietuviško jaunimo veikloj.

Jo atvykimas į Clevelandą reikalavo didelio ir rimto apsisprendimo. Savo dvasioj būdamas giliai lietuviškas, jis buvo paveiktas šių faktorių: 1) Clevelando lietuviškos parapijos likimas svarbus ne vien Clevelandui, bet ir už jos ribų, 2) Clevelande nėra lietuvių kunigų, galinčių perimti lietuvišką parapiją. Jis yra susirūpinęs prieauglio stoka dvasiškijoj. Anot jo, dabartinė laiko dvasia nesudaranti nuotaikų pašaukimo ieškojimui. Jaunimas stokojąs mąstymo ir vertybių. Pagrindinė problema naujose pareigose buvo susipažinimas ir įėjimas į vėžes. Sąlygos darbui esančios palankios, įskaitant į tai tiek parapiečių talką, tiek vietos vyskupo palankumą.

Su pasididžiavimu klebonas parodė dar pradinėj stadijoj esančius "Susitaikymo" kambarius šalia klausyklų. Tuos kambarius projektuoja ir jų išbaigimą vykdo arch. Edvardas Kersnauskas. Tai pagal naujai bažnyčios įvestą išpažinties formą, kuri leidžia žmogui ieškoti asmeniško kontakto, patarimo bei sprendimo kunigo asmeny. "Kunigas neprivalo būti psichiatras. Čia žmogus ateina atverti savo širdies. Tai pats per save gydantis dalykas, kad žmogus pats save išgyvena", aiškina kun. Kijauskas.

"Parapijos ateitis gera. Gyvenimas kas dieną aktyvėja. Žmonių tarpe jaučiamas stiprus noras rūpintis dvasiniais reikalais. Susikaupimo dienos turi didelį pasisekimą, o ir jaunimas labai pozityviai reaguoja į reformas", aiškina toliau naujasis parapijos šeimininkas.

Visur matosi beveik pedantiška tvarka, švara ir disciplina. Prie paminklo guli neseniai padėtas vainikas. Aplink juokauja iš skautų sueigos išbėgęs jaunimas. Pilnas mėnuo remiasi į aukštą bažnyčios stogą. Po juo bręsta šitos parapijos dvasinis ir kultūrinis renesansas. Jame daugelio mūsų viltis ir ateities optimizmo šaltinis.

Clevelando skautės, pakeltos į vyresnes skautes. Jos visos vyksta į šeštą tautinę stovyklą. Pirmoje eilėje iš k. stovi: R. Jonaitytė, L. Janavičiūtė, D. Miškinytė, V. Juodišiūtė, A. Nasvytytė ir D. Petukauskaitė. Nuotr. V. Bacevičiaus

Muzikės Onos Mikulskienės vadovaujamos kanklių muzikos studijos mokinės ir absolventės. Nuotr. V. Bacevičiaus

Prieš pasiimdama atestatą, Virginija Juodišiūtė pasirašo abiturientų knygoje. Už stalo LB Ohio apygardos valdybos vicepirm. O. Jokūbaitienė, tėvų komiteto pirm. Ž. Motiejūnienė, knygų skaitymo varžybų mecenatė A. Gražulienė ir kapelionas kun. G. Kijauskas. Nuotr. V. Bacevičiaus

Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos direktorė V. Augulytė sveikina mokyklos abiturientus V. Juodišiūtę, P. Palūną ir J. Alšėną. Nuotr. V. Bacevičiaus

Clevelando Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos mokslo metų pabaigtuvėse LB Clevelando apylinkės pirmininkas J. Malskis apdovanoja pačius mažuosius. Nuotr. V. Bacevičiaus

1978 METŲ KELIONĖS Į LIETUVĄ

BALTIC TOURS

RUDENS VIENOS SAVAITĖS KELIONĖS Į LIETUVĄ
IŠ BOSTONO IR NEW YORKO

Rugsėjo 17 iki 25 — $849.00
Spalio 12 iki 20 — $849.00

1 naktis Maskvoje, 6 naktys ir 5 dienos Vilniuje su 1 dienos ekskursija į Kauną ir Trakus, 1 naktis Maskvoje.

Daugiau informacijų kelionių į Lietuvą reikalu prašoma kreiptis:

ALGIRDAS MITKUS
BALTIC TOURS
8 WHITE OAK ROAD
NEWTON, MASS. 02168
(617) 969-1190

ATSTOVAS:
WORCESTERY —
114 MILBURY ST.
1 — SW — 8-2868

iš visur

— **Rašytojas Jurgis Jankus** skaitys paskaitą ateitininkų sendraugių stovykloje Kennebunkporte tema: "Kun. Stasio Ylos įnašas". Stovykla vyksta rugpiūčio 12-20. Registruotis galima adresu: Rev. Superior, Lithuanian Franciscans, Kennebunkport, Maine 04046. Telef. 207 967-2011.

— **Kongresmanas Edward J. Derwinski** pasakė kalbą, kurią pavadino "Viktoras Petkus — sąžinės kalinys" ir įtraukė į "Congressional Record" liepos 24.

— **Dail. Romas Viesulas,** profesoriaująs Temple universitete Philadelphijoje, dalyvavo su savo darbais tarptautinėje grafikos parodoje "Artists prints" Oxforde, Anglijoje. Paroda vyko liepos 10 - rugpiūčio 9. Joje dalyvavo dailininkai iš Anglijos, Japonijos, Prancūzijos, JAV, Belgijos, Kanados ir Vokietijos.

— **Olga Jakubėnienė,** neseniai mirusio komp. Vlado Jakubėno našlė, mirė liepos 30 Chicagoje.

— **Tautodailės paroda** vyks VI-toje Tautinėje skautų stovykloje, Paxton, Mass. Parodoje bus pateikti įvairūs skautų ir skaučių atlikti meno dirbiniai, suvežti iš įvairių vietovių, buvę atžymėti vietinėse parodose, Kaziuko mugėse, taip pat individualūs skautų ar skaučių kūriniai. Tautodailės parodos įrengimu rūpinasi Ina Nenortienė.

— **Algimantas Gureckas** nagrinės "Tautų apsisprendimą ir Rytų Europos taikos pagrindus" Santaros - Šviesos suvažiavime rugsėjo 7-10 Tabor Farmoje, Sodus, Mich.

— **Melbourno ramovėnai** liepos 16 suruošė Dariaus-Girėno žygio minėjimą. Pamaldų metu gražiai giedojo parapijos choras, vadovaujamas Birutės Prašmutaitės. Po pamaldų Lietuvių namuose minėjimui vadovavo ramovėnų pirm. Vytautas Šalkūnas. Kalbėjo LB pirm. Albinas Pocius.

— **Georgetown universitetas** Washingtone Lietuvos vyčių 142 kuopos pastangomis šį rudenį siūlys lietuvių kalbos kursą lietuviškai nemokantiem. Tai pirmas kartas, kad lietuvių kalba būtų dėstoma šiame universitete. Kursas prasidės rugsėjo vidury ir baigsis gruodžio pradžioj. Jei bus parodyta šiam kursui pakankamai dėmesio, kursas bus tęsiamas ir po Kalėdų. Pamokos vyks šeštadieniais nuo 9 val. iki 12 val. dienos. Kursų dėstytoja bus Skirma Kondratienė. Kursų mokestis — 80 dol. Dėl smulkesnių informacijų nedelsiant kreiptis į Washingtono Lietuvos vyčių kuopos pirmininkę adresu: Ieva Migonytė, 1511 K St., N.W., Suite 629, Washington, D.C. 20005. Telef. 202 638-1908.

— **Buenos Aires,** Argentinoj, išeina lietuvių, latvių ir estų leidžiamas biuletenis "Noticiero de los Paises Balticos". Jį redaguoja lietuvis Zeferinas Juknevičius. Didžioji Buenos Aires spauda, kaip pav., La Prensa ir La Nacion, dažnai pasinaudoja to biuletenio žiniomis.

— **Scheinfeldo ir Regensburgo gimnazijų** buvusių mokinių ir mokytojų suvažiavimas rengiamas lapkričio 25 Chicagoje, Jaunimo Centre.

— **Nauji Darbininko skaitytojai:** A. Biretta, Manchester, Conn., A. Balašaitienė, Cleveland Heights, Ohio. Užsakė kitiem: A. Skudra, Gary, Ind. — J. Skudrai, E. Chicago, Ind. Sveikinam naujus skaitytojus ir dėkojam užsakytojam. Naujiem skaitytojam Darbininko prenumerata pirmiem metam tik 10 dol. Atnaujinant prenumeratą — visiem 13 dol. metam.

VYČIAI PAGERBS KONGRESMANĄ STRATTON

Samuel Stratton, kongresmenas iš New Yorko valstijos 28-to distrikto, priims kun. John C. Jutt vardo premiją Lietuvos vyčių seime, kuris vyks rugpiūčio 16-20 Syracuse mieste. Kun. Jutt premija kasmet skiriama nelietuviui, kuris daugiausiai pasižymi gindamas lietuvių interesus. Premijos įteikimo iškilmės įvyks šeštadienį, rugpiūčio 19, seimo bankete, kuris prasidės 7 val. vak. Hotel Syracuse.

Kongresmanas Samuel S. Stratton (D.-N.Y.)

Kongresmeno Stratton pastangos lietuviam rūpimais klausimais tikrai nemažos. Jis įnešė dvi Kongreso rezoliucijas, remiančias Simą Kudirką. S. Stratton parėme akciją, kad JAV valdžia išleistų pašto ženklą Lietuvai pagerbti. Jo nedviprasmišką nusistatymą už Pabaltijo valstybių nepriklausomybę įrodo eilę rezoliucijų, kurias jis yra stipriai parėmęs 20 metų tarnybos Kongrese bėgyje. Pavyzdžiui, kongresmanas Stratton įnešė rezoliuciją, kuri pareiškė, jog JAV pasirašius Helsinkio aktą, Pabaltijo valstybių statusas nepasikeičia.

S. Stratton gimė Yonkers, New Yorko valstijoje. Jis baigė Rochesterio universitetą, vėliau gavo magistro laipsnius iš Harvardo ir Haverfordo universitetų. Jis priklauso prie Atstovų rūmų Ginkluotos tarnybos komiteto ir pirmininkauja to komiteto tyrinėjimų pakomitečiui. Kartu su žmona ir penkiais vaikais kongresmanas Stratton gyvena Amsterdam, N.Y.

Pereitais metais kun. Jutt vardo premijos laureatas buvo Alfred Friendly, Jr., JAV Kongresinės komisijos dėl Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo konferencijos štabo direktoriaus pavaduotojas.

M.E.

-o-

Du žinomi lietuviai politiniai aktyvistai dalyvaus žmogaus teisių simpoziume "Lietuva šiandien — mūsų atsakomybė". Simpoziumas vyks Lietuvos vyčių seime. Kęstutis Jokubynas, du sykius kalintas už tautinę bei žmogaus teisių veiklą, ir kun. Kazimieras Pugevičius, vyčių Lietuvos reikalų komiteto pirmininkas, bus pagrindiniai simpoziumo dalyviai. Simpoziumas prasidės rugpiūčio 19, šeštadienį, 10:30 val. ryto Syracuse miesto Hotel Syracuse.

Kęstutis Jokubynas yra ilgos ir skausmingos kovos su sovietiniu okupantu veteranas. Jis įstojo į Lietuvos rezistencinį sąjūdį turėdamas tik 17 metų. Už antisovietinę veiklą buvo nuteistas kalėti 10 metų griežto režimo koncentracijos stovykloj 1957, praėjus tik 3 metam po to, kai jis paliko kacetinį gyvenimą, vėl buvo suimtas ir vėl nuteistas kalėti 10 metų griežto režimo stovykloj už tai, kad bandė išvykti iš Sovietų Sąjungos. Nors sovietai Jokubyną paleido iš kaceto 1967, bet KGB persekiojimai tuo nepasibaigė. 1975 jis padavė prašymą emigruoti į Vakarus, ir pagaliau 1977 balandžio mėnesį sovietai, pakartotinai atsisakę jį išleisti, jam davė leidimą. K. Jokubynas šiuo metu dirba Laisvės radijui New Yorke.

Kun. Kazimierui Pugevičiui per 25 kunigystės metus teko eiti parapijos klebono, Baltimorės arkivyskupijos radijo ir televizijos direktoriaus bei Amerikos katalikų konferencijos etninių ir kaimyninių reikalų vedėjo pareigas. Jis įsteigė Marylando valstijos piliečių koaliciją už kabelio susisiekimą. Paskutiniu metu sukoncentravo savo jėgas Amerikos lietuvių katalikų bei tikinčiųjų Lietuvoj reikalam. 1974 kun. Pugevičius įsteigė Amerikos lietuvių katalikų tarnybą, kuri skiria ypatingą dėmesį lietuvių katalikų parapijom. Dabar, eidamas Lietuvos katalikų religinės šalpos direktoriaus ir vyčių Lietuvos reikalų komiteto pirmininko pareigas, kun. Pugevičius turi svarbų vaidmenį iškeliant Lietuvoj gyvenančių žmogaus teisių aktyvistų veiklą Amerikos spaudoj ir viešojoj opinijoj. D. M.

BALTIMORĖJE

Feliksas Rekus, ištikimas Šv. Alfonso parapijos narys, pensininkas, vienas iš pirmųjų Šv. Vardo draugijos organizatorių, grįžo iš Floridos, kur praleido kelias savaites su savo sesute. Feliksas uoliai dalyvauja parapijos parengimuose.

Šv. Vardo Draugijos globojamas "Baseball vakaras" bus rugpiūčio 9. Daug kas iš Šv. Alfonso parapijos vyrų bei jaunuolių daro planus dalyvauti tame vakare. Rungsis Kansas City Royals ir Baltimore Orioles. Pelnas skiriamas studijuojančiam jaunimui remti.

Kalvelis, tautinių šokių grupė, dalyvaus Lietuvių dienoj Lakewood Parke, Barnesville, Pa., rugpiūčio 13, sekmadienį. Daugelį metų lietuviai iš Tamaqua, Coaldale, Shenandoah, Minersville, Frackville, New Philadelphia ir iš kitų miestelių švenčia Lietuvių dieną tame parke. Tikimės, kad Kalvelio šokių grupė publikai patiks.

Sporto klubas surengė išleistuves Linui Mikalioniui, kuris prieš kiek laiko atvyko iš Detroito, tuoj įstojo į sporto klubą ir energingai veikė. Linas, malonaus būdo jaunuolis, taip pat įsijungė į vyrų chorą Daina ir dainavo tenoru. Jis išvyksta iš Baltimorės su geriausiais visų sportininkų ir choristų linkėjimais. Išleistuvės įvyko Gorel kieme prie Severn upės liepos 29.

Cheryl Toboll, vyrų choro Dainos dirigentė, kalba per lietuvių radijo valandėlę kiekvieną sekmadienį, ragindama vyrus su gerais balsais įsijungti į vyrų chorą. Vyrai pradės repetuoti rugsėjo mėnesį. Jauna ir energinga dirigentė kviečia moteris pradėti moterų chorą.

Jonas Obelinis

Rochester, N. Y.

Mokslo metų užbaigtuvės

Mažo lietuvių susibūrimo nedidelė ir lietuviška šeštadieninė mokykla — vos 32 mokiniai. Būdavo daugiau, bet kasmet vienu kitu sumažėja — daugiau išeina, negu ateina. Smagu, kad ateina vaikų iš mišrių šeimų ir vienas kitas iš trečios kartos lietuvių, kurių tėvai net lietuviškai nebeturėjo progos pramokti. Yra net tokių atvejų, kur tėvai, nublokšti į svetimą aplinką, užgulti apatijos, su vaikais lietuviškai nebešnekėjo ir vyresnieji augo be savos kalbos. Taip per vieną kartą jiem atėjo nulietuvėjimas, bet, atvykę į Rochesterį, vėl pateko į šiokį tokį lietuvišką sūkurį, ir jaunesnieji jau puikiai kalba savo tėvų kalba, o vyresnieji stengiasi jos nors pramokti. Tam, žinoma, turi įtakos bažnyčia, organizacijos, bet užvis didžiausios tai mokykla.

Mokykla iš parapijos nemokamai gauna patalpas, o kitiem nepritekliam pinigų sutelkia tėvų komitetas. Jis yra apsisprendęs nė vieno lietuviuko nepalikti už mokyklos ribų, ypač dėl pinigų. Kas negali užsimokėti už mokslą, tiem ir nereikia mokėti. Tegu tik ateina ir mokosi, o pinigų tėvų komitetas ligi šiol rasdavo, ras ir ateity iš kitų šaltinių.

Iš tikrųjų, gal ir rasti ne taip sunku, kai apylinkė domisi mokykla. Į šių metų užbaigtuves prisirinko apypilnė salė ir su dėmesiu išklausė net ir ne taip labai girdimus mažiausiųjų pasirodymus.

Pačius mažuosius deklamuoti po vieną ir grupėmis išmokė mokytojos Kazė Miškinienė ir Gailutė Tamošiūnaitė. Iš vyresniųjų prozos gabaliuką gražiai paskaitė Antanina Žmuidzinaitė, poezijos padeklamavo Rasa Krokytė ir Laurynas Vismantas (tai jau kelintos ateivių kartos lietuviukas, labai pamilęs viską, kas lietuviška, ir tik toj mokykloj išmokęs lietuviškai).

Vytauto Žmuidzino paruošti mokiniai padainavo keletą dainų, o Gailės Skučienės išmokyti pašoko keletą tautinių šokių. Užbaigai Antanina Žmuidzinaitė, Rasa Krokytė, Lina Klimaitė, Laura Pierce ir Laurynas Vismanas, Stasio Ilgūno pamokyti, tikrai meistriškai pašoko jau kiek beprimirštamą lenciūgėlį.

Mokiniai visus mokytojus ir Izabelę Žmuidzinienę, režisavusią praeitų Kalėdų vaidinimą, apdovanojo gėlėmis.

Šiais metais mokyklą baigė tik dvi mokinės — Rasa Krokytė ir Antanina Žmuidzinaitė. Mokyklai prisiminti tėvų komitetas jom padovanojo po gražiai išleistą knygą "Palikę tėviškės namus".

Ir šių metų mokslo užbaigai mokykla išleido laikraštėlį "Plunksna". Tai jau dvyliktas toks Rochesterio lituanistinės mokyklos vienkartinis leidinys. Visus krūvon sudėjus, išeitų stamboka knyga. Šiemetinis yra 24 puslapių. Pilnas raštų ir piešinių. Nuo pat mažiausių ligi pačių "senių". Atsimenu, mane erzindavo daugely rašinių palikta daugybė amerikonizmų, ypač sintaksinių, bet šiemet toji negerovė jau labai pravalyta, tik Raimundo J. Kiršteino gana žodingame feljetone (jis labai uolus knygų skaitytojas) be reikalo palikta keletas slavizmų. Jeigu berniukas norėjo tuo parodyti savo žodingumą, tai nebuvo pats geriausias kelias, ir mokytojas tą galėjo pastebėti. Aprašyme juk labai lengvai galim išsiversti be bagoto, išsipucinusios, brace, spritnai, priduoti (teikti prasmę). Šiaip vyresniųjų tarpe yra visiškai paskaitomų rašinėlių, o kai kuriuose galima įžiūrėti net galimų ateities talentų. Kad ir toks Aro Tamošiūno rašinėlis jau mena gerai išmąstytą prozinę miniatiūrą.

Leidinėlį redagavo Antanina Žmuidzinaitė, viršelis ir kai kurie piešiniai Rasos Krokytės.

Kai vartau, darosi gaila, kad toks leidinėlis teišeina tik mokslo metų gale, o galėtų pasirodyti per metus bent trejetą kartų, nes tai geriausia proga jauniem žmonėm pratintis pamiklinti plunksną, kuri ateities lietuviškam judėjimui bus labai ir labai reikalinga.

(j.)

ST. PETERSBURG, FLA.

Dariaus ir Girėno tragiško skridimo per Atlantą minėjimas Floridos Lietuvių Klube įvyko liepos 16 pietų metu. Minėjimo programai vadovavo laikinai einąs klubo pirmininko pareigas sekr. K. Urbšaitis.

LB St. Petersburg apylinkė sėkmingai panaudojo iš LB Krašto valdybos gautą birželio trėmimų minėjimo proga medžiagą. Birželio 15 radijo stotis WTIS 7:30 val. vak. transliavo 15 min. juostelę apie lietuvius disidentus, o po to davė 30 minučių pasikalbėjimą su prel. J. Balkūnu, kuris išsamiai nupasakojo amerikiečiam lietuvių tautos golgotą.

Pasaulio Lietuvių Dienų ir Dainų šventės išlaidom mažinti pagal Finansų komiteto paskelbtą vajų St. Petersburge iš viso surinkta 674 dol. LB St. Petersburgo apylinkės pirmininkjas A. A. Gruzdys komiteto vardu dėkoja visiem aukotojam. Ypatinga padėka prel. J. Balkūnui už pamokslo metu išryškinimą šio svarbaus reikalo ir Lietuvių klubo pirmininkui K. Jurgėlai už leidimą naudotis klubo patalpomis organizuojant rinkliavą. Nuoširdi padėka ir aukų rinkėjam: A. Kliorienei, O. Rinkienei, V. Kulbokienei, S. Vaškiui, K. Urbšaičiui.

Dail. Jurgio Juodžio paveikslų parodą gruodžio 13-16 Lietuvių klubo patalpose rengia Lietuvių klubas. Parodos tema: Lietuvos nepriklausomybės 50 metų sukaktis.

—L.Ž.K.

SPORTAS

PLJ Žaidynių stalo tenisas

Stalo teniso pirmenybės vyko geroj, nors ir nevėsinamoj salėj, ant šešių neblogų stalų. Dalyviai, palyginus su kitomis pirmenybėmis praeityje, buvo gana gausūs, ir ypač australiečių dalyvavimas įnešė naują, tarptautinį atspalvį. Pirmenybių pravedimą tačiau trukdė keletas nesklandumų.

Pirma, pirmenybių tvarkaraštis buvo pakeistas, taikantis prie mūsų žvaigždžių — Birutės Plučaitės ir Glorijos Nešukaitytės. Nešukaitytė atvyko iš Montrealyje vykstančių Kanados mergaičių atrankos pirmenybių tiktai antradienį vėlai po pietų, o abidvi (Nešukaitytė ir Plučaitė) turėjo išvykti į Oklahomoj vykstančias Amerikos pirmenybes jau 12 val. trečiadienį. Laukiant Nešukaitytės, moterų komandinės, merg. A ir moterų individualinės pirmenybės buvo uždelstos. Rezultate merg. A klasė negalėjo būti užbaigta trečiadienį ir laimėjimas be kovos atiteko New Yorko D. Gvildytei.

Antra, pirmenybių vadovas neturėtų pats dalyvauti turnyre, arba dalyvauti tik vienoj, kitoj klasėj. Jonas Nešukaitis, pats dalyvaudamas visose vyrų klasėse, perdaug apleido savo pareigas ir kitiem dalyviam teko vesti pirmenybes. Baigminės rungtynės buvo numatytos trečiadienį vakare, kaip ir buvo paskelbta, bet žiūrovai, atvykę pažiūrėti baigmės, rado užrakintas salės duris. Dėl kažkokių priežasčių visi finalai buvo skubiai užbaigti trečiadienio rytą. Tuo būdu buvo praleista proga didesnei žiūrovų grupei pademonstruoti mūsų stalo teniso žaidėjų baigmės dvikovas.

Žaidimo lygis, ypač mergaičių grupėse, buvo gana aukštas. Vyrų klasėje vyravo mažai aktyvūs veteranai ir aiškiai matėsi prieauglio trūkumas. Toronto Vytis dar vis yra stipriausias klubas stalo teniso šakoj. Vyčio žaidėjai iškovojo 8 aukso, 2 sidabro ir 5 bronzos medalius, bet jiem ant kulnų lipo New Yorko LAK su 7 aukso, 5 sidabro ir 3 bronzos medaliais. Dar pažymėtini Hamiltono Kovas su 1 aukso, 2 sidabro ir 6 bronzos medaliais ir Australija su 5 sidabro ir 4 bronzos medaliais. Kiti klubai buvo daug silpnesni. Vyrų klasėj A. Saunoris (H. Kovas) ir moterų klasėj B. Plučaitė sau rimtų priešų neturėjo. Kiečiausios buvo vyrų komandinės rungtynės tarp Vyčio ir N.Y. LAK klubų. Čia E. Vaičekausko laimėjimai prieš Praną Gvildį ir Tomą Vainių nulėmė Vyčio klubui aukso medalį. Taip pat reikėtų pažymėti ir dvylikametės Ramos Gvildytės (N.Y.) laimėjimus mergaičių B, mergaičių C ir moterų dvejeto klasėse.

Stalo teniso varžybų pasekmės

Vyrų komandinėse pirmenybėse I Toronto Vytis, II New Yorko LAK, III Hamiltono Kovas. Moterų komandos: I Toronto rinktinė, II New Yorko LAK, III Australija. Vyrų individualinės: I A. Saunoris (H. Kovas). II V. Sirutavičius (Australija), III E. Vaičekauskas (T. Vytis). Moterų individualinės: I B. Plučaitė (T. Aušra), II G. Nešukaitytė (T. Vytis), III D. Gvildytė (N.Y.). Jaunių A: I P. Tutlys (Vytis), II A. Ivaška (Bost. Grandis), III R. Marcinkevičius (Vytis). Jaunių B: I P. Tutlys, II R. Ivaška, III J. Krivas (Vytis). Jaunių C: I R. Marcinkevičius, II R. Nemickas (N.Y.), III J. Krivas. Mergaičių A: I D. Gvildytė, II B. Plučaitė, III G. Nešukaitytė. Mergaičių B: I R. Gvildytė (N.Y.), II A. Bačkaitytė (Washingtonas), III R. Raguckaitė (H. Kovas). Mergaičių C: I R. Gvildytė, II R. Raguckaitė, III D. Bernotaitė (H. Kovas). Vyrų dvejetai: I Vaičekauskas ir J. Nešukaitis, II A. Andrikonis ir Sirjatavičius, III Pr. Gvildys ir T. Vainius. Moterų dvejetai: I Dana ir Rama Gvildytės, II O. Pilkienė ir O. Bone (Australija), III Raguckaitė ir Bernotaitė. Mišrus dvejetas: I Vainius ir Gvildytė, II Nešukaitis ir Raguckaitė, III Sirjatavičius ir Bone. Atskirų rungtynių pasekmės nėra žinomos, bet tikimės, kad PLSŽ informacinis skyrius kada nors paskelbs visus duomenis.

Pr. Gvildys

AIDAI — vienas geriausių kultūros žurnalų išeivijoj. Ar juos prenumeruoji? Metinė prenumerata 15 dol. Adresas: 361 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

ŠACHMATAI

Veda Kazys Merkis

Pirmasis taškas po 8 ratų. Karpovo-Korčnojaus mače dėl pasaulio karūnos Filipinų salose po sužaistų septynių partijų (jos visos baigėsi lygiomis) rezultatas buvo 0-0. Aštuntoji partija (28 ėjimų) davė pirmąjį tašką. Čia pasaulio meisteriui pavyko įveikti Korčnojų ir laimėti pirmąjį mačo tašką. Pati ilgiausioji, 124 ėjimų, partija buvo sužaista penktajam rate. Ji buvo baigta tik po dviejų atidėjimų lygiomis.

Vilniaus tarptautiniame turnyre po 10 ratų pirmavo V. Tukmakovas (Sov.), Lechtynskis (Čksl.) ir pasaulio eksmeisteris T. Petrosjanas, turėdami po 6.5 taško. Lietuvos meisteris Gintautas Piešina turėjo 3 taškus ir 2 nebaigtas partijas, o Vladas Mikėnas 2.5 tš. ir 2 nebaigtas. G. Piešina pradėjo šį turnyrą labai gerai, įveikęs JAV dm S. Reševskį pirmame rate ir antrame, sužaidęs lygiomis su Sov. S-gos dm Dorfmanu. Toliau dar sužaidė lygiomis su kitu sovietų dm ir įveikė Maskvos dm Dvoreckį. Piešina turi dar dvi nebaigtas partijas. Lietuvos šachmatų veteranas tm V. Mikėnas lygiomis sužaidė su penkiais sovietų didmeisteriais, jų skaičiuje su buv. pasaulio meisteriu T. Petrosjanu.

Didelę garbę Bostono lietuviams suteikė Ivaškų šeima, laimėjusi pasaulio lietuvių sporto žaidynėse Toronte šešis medalius. Adv. Rimas Ivaška laimėjo aukso medalį už šaudymą pistoletu. Jo jauniausias sūnus Ramūnas laimėjo auksinį jaunių B kl. lauko teniso varžybose ir du sidabrinius medalius jaunių A ir B kl. stalo tenise, o vyresnis sūnus Darius parsivežė auksinį iš jaunių A kl. dvejeto lauko tenise ir bronzinį iš jaunių A kl. lauko tenise. Ramūnas ir Darius Ivaškai — gabūs šachmatininkai; jie žaidė ir žaidžia So. Bostono LPD šachmatų klubo komandose.

So. Bostono LPD šachmatų klubo turnyre rungiasi tik stipresnieji klubo šachmatininkai. Pereitą ketvirtadienį šių eilučių autorius įveikė turnyro favoritą Ričardą Grauslį, o antrasis favoritas Tomas Girnius — Jurgį Zozą. Rugpiūčio 10 rungsis Grauslys-Zoza ir Merkis-Girnius, o rugp. 17 — Girnius-Grauslys ir Zoza-Merkis.

ATOSTOGOS BALTIJOS KRAŠTUOSE 1978
PRISIDĖKITE PRIE EKSKURSIJŲ, KURIOS BUS PILNOS PRISIMINIMŲ!

IŠVYKIMO DATOS		NAKTYS KIEKVIENAME MIESTE
rugs. 15 iki rugs. 23	$849.00	Vilniuj 5, Maskvoj 2
rugs. 22 iki rugs. 30	$849.00	taip, kaip viršuj
rugs. 28 iki spalio 7	$849.00	Vilniuj 5, Maskvoj 2, Kopenhagoj 1
spalio 12 iki spalio 21	$849.00	taip, kaip viršuj
gruodžio 22 iki sausio 5	$1049.00	Vilniuj 5, Varšuvoj 3, Leningrade 3, Maskvoj 2

Kelionėn įskaitoma pilnos dienos ekskursija į Kauną ir pusės dienos išvyka į Trakus

Kreiptis: JONAS ADOMĖNAS
kelionių vadovas

TRANS INTERNATIONAL TOURS LTD.
535 FIFTH AVENUE
New York, N.Y. 10017
212 697-7257

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastasi, B. S.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N.Y. 11421
WE DELIVER
TELEF. 296-4130

Models
For Television, Fashion, Commercials, Shows, Advertising
Beginners and Professionals
Apply This Week 1-5 P.M.
(Suite 404)
225 West 57th St., N.Y.C.
212-586-3556

Latvių skautai, už jų lietuvių skautai žygiuoja estų skautų stovyklavietėje New Jersey

Jackson, NJ

Tarptautinė estų skautų stovykla

Liepos 7-16 čia estų organizacijų jaunimui remti federacijos turimoj nemažoj stovyklavietėj įvyko JAV, Kanados, Švedijos ir V. Vokietijos estų skautų ir skaučių jamboree, pavadinta Koguja II vardu. Pirmoji Koguja buvo įvykusi 1967. Į šią stovyklą susirinko per 700 estų skautų. Gražus oras mišrių medžių apaugusioj stovyklavietėj suteikė progą estų jaunimui geriau vienus kitiem pažinti, pasidalyti įvairiais įspūdžiais, pasitikrinti įgautas skautavimo patirtis ir įsigyti naujų stovyklavimo patyrimų. Čia jie taip pat buvo plačiai supažindinti su estų kultūra ir Estijos nepriklausomybės laikotarpio skautijos veikla.

Be kasdieninių stovyklos užsiėmimų čia dalyvauja skautai sportavo, rengė laužus su įvairiom programom, buriavo netoli esančiuose vandenyse, rengė iškylas į pajūrį ir lankė įdomesnes vietas, kaip berniukų skautų muziejų N. Brunswick, NJ, ir kt. Be to, jie čia pastatydino ir kuklų paminklą estų Korejos ir Vietnamo karo aukom prisiminti.

Iš pastovių stovyklavietės pastatų čia yra gražus namas, skirtas stovyklos štabui ir virtuvė su valgykla, vienu kartu galinti sutalpinti apie 250 žmonių. Šiaip skautai turėjo gyventi palapinėse. Stovyklavietė turi įsivedusi vandentiekį, o maudymosi reikalam yra įruoštas nemažas tvenkinys.

Estų tautinės tarybos, kuriai šiuo metu pirmininkauja nuoširdus lietuvių bičiulis Juhan Simonson, rūpesčiu NJ gubernatorius Brendan Byrne tą savaitę paskelbė estų jaunimo tautine savaite ir pasirašė atitinkamą proklamaciją. Pagrindinės stovyklos iškilmės ir jos uždarymo apeigos įvyko liepos 15 vidudienį ir baigėsi iškilmingu laužu vakare. Į šias iškilmes buvo atvykęs to distrikto JAV Atstovų rūmų narys James J. Howard, kuris buvo įteikęs stovyklai JAV vėliavą, prieš tai plevėsavusią viršum Kapitoliausrūmų Washingtone. Jis pasakė gražią kalbą, primindamas jaunimui, kad sovietų okupuotoj Estijoj skautų veikla yra draudžiama, ir linkėdamas tęsti jų tėvų pradėtą kovą už Estijos išlaisvinimą. Be to, stovyklaujantį jaunimą ir apie porą tūkstančių svečių sveikino Atstovų rūmų nario Edwin Forsythe atstovas ir apylinkės miestelių burmistrai, kurie taip pat buvo paskelbę ir atitinkamas proklamacijas.

Pagerbdami estų skautus, šiose iškilmėse dalyvavo ir grupės latvių, lenkų, lietuvių, ukrainiečių ir vengrų skautų su savo vėliavom. Kiekvienos grupės vadovas trumpa kalba pasveikino estus ir čia pat atliko trumpą programėlę — vieni pašokdami tautinių šokių, kiti padainuodami tautinių dainų. Lietuvių grupei vadovavo NJ lietuvių skautų vadovas Kazys Matonis.

Didelė stovyklos aikštė mirgėjo įvairiaspalvėm skautų uniformom ir ypač žaismingais uniforminiais kaklaraiščiais. Estų skautų ir skaučių uniformose vyravo mėlyna ir melsvai pilka spalvos, tuo tarpu kai mes savo skautus esam pratę matyti žalsvose uniformose. Susidarė įspūdis, kad estai turi nemaža skautišką mergaičių ir berniukų prieauglį. Sveikinimam pasibaigus visa eilė estų skaučių ir skautų buvo pakelti į vyresniškumo laipsnius ar apdovanoti už išskirtinius pasižymėjimus.

Šia proga estas sktn. Herbert Michelson buvo surengęs Estijos skautų istorijos parodą su didele daugybe įvairių fotografijų, skautiškų gairelių, įvairios skautų literatūros ir kt. skautavimo žymenių.

Atidengiant estų Korejos ir Vietnamo karo aukom paminklą, dalyvavo JAV jungtinio kariuomenės štabo narys plk. Alexander Einseln ir visa eilė kitų JAV kariuomenės aukštų karininkų. Šiose iškilmėse taip pat dalyvavo ir Estijos gen. konsulas Ernst Jaakson. Ta pačia proga stovyklos skautų delegacijos pagerbė ir žuvusiuosius už JAV karius, aplankydami jų paminklus ir padėdami vainikus.

Stovykloj veikė ir JAV pašto įstaigos legalizuota pašto įstaiga su savo antspaudu. Be skautų stovyklos virtuvėj dirbo ir kitus darbus atliko apie 30 savanorių estų.

Stovyklai vadovavo Linold Milles iš NY, berniukų stovyklai — Harry Tarmo ir mergaičių — Epp Vinkman. Stovyklavimą filmavo ir vėliau demonstravo TV 13 kanalas. Be to, apie stovyklą plačiai informavo ir visas iškilmes aprašė ir Ocean County Times-Observer dienraštis.

K.J.

Bostono lietuvių etnografinis ansamblis, vadovaujamas Gintos Kupčinskienės, dalyvaus Minkų radijo piknike rugpiūčio 13 Romuvos Parke, Brocktone

BOSTONO ŽINIOS

Pavergtų Tautų savaitė prisiminta liepos 19 gubernatūros Doric salėje. Po gubernatoriaus Michael S. Dukakio perskaitytos proklamacijos, kalbas pasakė ukrainietis Orest Szczudluk ir Algirdas Budreckis. Senatoriaus E. Brooke sveikinimą perskaitė jo atstovė. Meninę programą atliko ukrainiešiai šokėjai ir Bostono lietuvių tautinių šokių sambūrio vidurinioji grupė. Tarp dalyvių matėsi daug ukrainiečių jaunuolių, kurie Harvardo universitete lanko Ukrainiečių studijų instituto kursus. Pavergtų Tautų savaitės minėjimu šiemet rūpinosi Altos, Latvių S-gos ir Ukrainiečių kongreso skyriai.

Aldona ir Danius Buivydai, Carlisle, Mass., liepos 29 šauniai atšventė vedybinio gyvenimo 25 metų sukaktį. Jų rezidencijoje dalyvavo apie šimtas su viršum svečių. Buvo atstovų beveik iš kiekvieno šios valstijos miesto. Sveikinimo kalbas pasakė dukra solistė Daiva Mongirdaitė-Richardson ir vienas iš svečių. Sukaktuvininkam visi sugiedojo ilgiausių metų linkėjimus ir maloniai pasivaišino lietuviškoje aplinkoje.

"The Christian Science Monitor" dienraštis liepos 31 išspausdino Antano Matjoškos ir Heind Jogis laiškus, iškeliančius lietuvių disidentų padėtį. Matjoška ilgesniame laiške primena Balį Gajauską ir Šarūną Žukauską. Abiejuose laiškuose iškeliamas neteisingas V. Petkaus nuteisimas. Laiškai išspausdinti po bendra per visą puslapį įdėta antrašte "Žmogaus teisės Amerikoje, Lietuvoje ir Sovietų Rusijoje".

Valentinos ir Stepono Minkų vadovaujamos radijo programos metinė gegužinė — piknikas įvyks rugpiūčio 13, šį sekmadienį, Romuvos Parke, Brocktone.

Tautos Šventės minėjimas, rengiamas Lietuvių Bendruomenės, įvyks rugsėjo 10 So. Bostone.

Lietuvių Diena, rengiama Lietuvių Bendruomenės, įvyks rugsėjo 17 Maironio Parke, Shrewsbury.

Solisto Ričardo Daunoro koncertas, rengiamas Lietuvių Jaunimo Sąjungos skyriaus, įvyks rugsėjo 23.

Stepono Dariaus posto legionierių ir jų padėjėjų banketas įvyks rugsėjo 24.

Aidas, Hamiltono mergaičių choras, spalio 7 koncertuoja So. Bostono lietuvių piliečių d-jos salėje. Koncertą rengia Bostono lietuvių tautinių šokių sambūris.

Grandinėlės koncertas įvyks spalio 8 Providence, R.I., veteranų salėje.

Baltų d-jos rengiamas estų smuikininkės Carmen Prii koncertas įvyks spalio 8.

Laisvės Varpo radijo valandėlei paremti koncertas įvyks spalio 15.

Balfo Brocktono skyriaus pobūvis įvyks spalio 28.

Jaunimo ansamblio "Sūkurio" koncertas įvyks lapkričio 11 Brocktone.

Sol. Danos Stankaitytės koncertas, rengiamas Baltų d-jos, įvyks lapkričio 12.

Lietuvos kariuomenės atkūrimo sukakties minėjimas So. Bostone įvyks lapkričio 19.

Sol. Violetos Balčiūnienės koncertas įvyks lapkričio 19.

Lietuvių Enciklopedijų pabaigtuvių iškilmės įvyks gruodžio 3.

LAISVĖS VARPAS
Sekmadieniais
11:30-12:00 val. 1430 banga iš WWEL
12:10—1:00 val. 1460 banga iš WBET
Vedėjas Petras Višeinis
173 Arthur St., Brockton, MA 02402
Telef. (617) 586-7209

BOSTON, MASS. — WNSR 1360 bangos sekm. nuo 1 iki 1:30 val. Veda S. ir V. Minkai, 502 E. Broadway, So. Boston, Mass. 02127. Telef. 268-0489. Parduodamas Darbininkas. Didelis lietuviškų knygų pasirinkimas.

Susivienijimo konvencijoj

(atkelta iš 4 psl.)

Iš iždininkės L. Daunoravičienės ir direktorių prel. J. F. Baltusevičiaus, adv. T. Mack ir P. Katiliaus pranešimų paaiškėjo, kad 1978 sausio 1 šios organizacijos turtas siekė $2,652,207.24 dol., kad jos finansinė veikla yra stipriai kontroliuojama JAV vyriausybės apdraudos bendrovėm prižiūrėti kontrolierių, kad Susivienijimo narių įnašai yra padengti (solvency) 148.12%

Ateinantiem trejiem metam balsų dauguma direktorių tarybon buvo išrinkti: dvasios vadu prel. J. F. Baltusevičius, prezidentu jaunas adv. Tomas Mack (Mikelionis), viceprezidentu Juozas Laučka, buv. Amerikos Balso lietuvių skyriaus vedėjas, veiklus šios organizacijos ir ateitininkų veikėjas, sekretorium F. Katilius, iždininke L. Daunorovich, trustistais dr. V. Šimaitis ir Vyt. Jucius, medicinos reikalam dr. Albertas Valibus, direktoriais Albina Poška, Saulius Kuprys ir Br. Bobelis.

Įdomus buvo pranešimas Garso redaktoriaus, šios organizacijos seniausio veikėjo Mato Zujaus. Jis Garsą redaguojąs jau 52 metai ir 3 mėnesiai, buvęs Draugo Vyčio ir kitų laikraščių redaktorius. Esąs jau 86 metų. Prašėsi atleidžiamas iš redaktoriaus pareigų. Teko susipažinti su šiuo seniausiu lietuviu žurnalistu, kuris gyvai svarstė visus šios organizacijos reikalus. Aukšto ūgio, žvalus vyras. Jis buvo išrinktas konvencijos sekretorium ir kantriai visas dvi dienas sekretoriavo, ateinančią dieną perskaitydamas vakarykščios dienos protokolus ir nutarimus.

Konvencijai pirmininkavo veiklus šios organizacijos narys F. Katilius.

Konvencija buvo baigta Lietuvos himnu.

6:30 val. p.p. tame pačiame viešbuty buvo surengta atstovam ir svečiam kokteilių partija, o vėliau erdvioj salėj vaišės. Vaišių metu Juozas Laučka lietuvių ir anglų kalba trumpame savo žody papasakojo apie lietuvių kalbos kilmę, jos svarbų įnašą į kalbotyros mokslą, primindamas ir kai kuriuos lietuvių tautos ir valstybės istorinius bruožus. Išgirdom ir dviejų jaunuolių — solisto ir pianistės — koncertą. Vaišės buvo baigtos apie 1 val. šokiais.

Tik trečiadienio rytą, birželio 21, papusryčiavę skirstėmės į savo namus gerai nusiteikę, su viltim, kad po trejų metų įvyksiančioj konvencijoj Rochesterio, N.Y., mieste, vėl pasimatysime sveiki ir kupini energijos dirbti Dievo, artimo ir savo tautos labui.

A.Sb.

A. A.

JULIUI MALDUČIUI

mirus, reiškiame nuoširdžią užuojautą žmonai Vilmai, sūnui Juliui, marčiai Aleksandrai ir anūkams Aleksandrui ir Mariui.

Aldona ir Marius Marijošiai
Giedrė ir Jonas Stankūnai

A. A.

JULIUI MALDUČIUI

mirus, jo sūnui dr. Juliui Maldučiui ir šeimai nuoširdžią ir gilią užuojautą reiškia

G. ir V. Dragūnevičiai

A. A.

JULIUI MALDUČIUI

mirus, gilią užuojautą reiškiam jo žmonai Vilmai ir sūnui dr. Juliui Maldučiui Jr. su šeima.

Birutė ir Vytautas Ignai
Irena ir Vytautas Alksniniai

A. A.

JULIUI MALDUČIUI

mirus, jo sūnų dr. Julių Maldutį Jr. su šeima nuoširdžiai užjaučia

Žuvautojų ir medžiotojų klubas Aras

EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ

IŠ BOSTONO IR NEW YORKO

DAR YRA VIETŲ ŠIOSE GRUPĖSE:
RUGSĖJO 22 d. — $845.00 (su vadove p. Rudžiūniene)
GRUODŽIO 22 d. — $1045.00 (dviejų savaičių)

Grupės aplankys Vilnių, Kauną ir Trakus. Prie šių grupių galima jungtis iš VISŲ AMERIKOS IR KANADOS MIESTŲ su papildomu mokesčiu New Yorke.

KELIONĖS Į LIETUVĄ 1979 M. PRASIDEDA BALANDŽIO 11
Registracijas priimame dabar

TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE, INC.
393 West Broadway, P.O. Box 116, South Boston, Mass. 02127
Telefonas: 617 268-8764

Įstaigai vadovauja: Aldona Adomonienė ir Albina Rudžiūnienė. Prices are based on double occupancy and are subject to changes and/or Government approval.
Norintiems atsikviesti gimines iš Lietuvos sutvarkom iškvietimo dokumentus.

LITO BENDROVĖ PARDUODA

1978 M. KELIONES Į LIETUVĄ

Didelis pasirinkimas iš įvairių kompanijų ir ekskursijų. Priklausant nuo maršruto, bus aplankoma:

Roma	Paryžius
Miunchenas	Lucerna
Baden-Baden	Ciurichas
Bernas	Ženeva
Leningradas	Maskva
Ryga	Helsinkis
Briuselis	Kopenhaga

Visos 2 savaičių vasaros ekskursijos įjungia VILNIŲ penkioms dienoms.
Dėl informacijos kreipkitės:

LITAS INVESTING CO., INC.
86-01 114 ST.
RICHMOND HILL, N.Y. 11418
(212) 441-6799

DARBININKAS

NEW YORKE

Redakcija ..... (212) 827-1352
Administr. ..... (212) 827-1351
Spaustuvė ..... (212) 827-1350
Vienuolynas .. (212) 235-5962
K. Ž. salė ..... 212) 827-9645

341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, N.Y. 11207

Lietuvių maldos diena Auriesville, N.Y., Amerikos Kankinių šventovėje, prižiūrimoje tėvų jėzuitų, per paskutinius dešimt metų vyksta kasmet rugpiūčio antrą sekmadienį. Šiemet ji vyks rugpiūčio 13, šį sekmadienį. 2 val. popiet Kryžiaus Keliai lauke. Nuo keturioliktos stacijos procesija su Švč. Sakramentu į Kolizėjų. 4 val. koncelebracinės mišios, kurias aukos lietuviai kunigai.

Visoje Amerikoje rugpiūčio 13, šį sekmadienį, bus renkami parašai, prašant paremti įstatymą, kurį JAV kongresas yra įteikęs prezidentui J. Carter pasirašyti. Naujas įstatymas pramato, kad tėvai, kurie leidžia vaikus į privačias mokyklas, galėtų nuo mokesčių nurašyti už mokslą mokamus pinigus.

Apreiškimo parapijos ruošta Lietuvių diena arba gegužinė — piknikas rugpiūčio 6 praėjo sėkmingai ir geroje nuotaikoje, nors ir maišėsi lietutis. Plattdeutsche parke atvirame ore kun. Juozas Čekavičius aukojo mišias ir pasakė pamokslą. Po mišių buvo užkandžiaujama lauke. Tautinių šokių programą salėje atliko New Yorko lietuvių tautinių šokių grupė, Tryptinis, vadovaujamas Jadvygos Matulaitienės. Dalyvių, kurių susirinko apie 400, bendri šokiai, grojant orkestrui, irgi vyko salėje.

Angelų Karalienės lietuvių parapijos bažnyčioj rugpiūčio 6, pereitą sekmadienį, buvo atšvęsti Porciunkulės atlaidai.

Nemokami koncertai atliekami New York Philharmonic orkestro New Yorko parkuose. Andre Kostelanetz diriguos rugpiūčio 11 Van Cortland Parke, Bronx, rugpiūčio 12 Cunningham Parke, Queens. Programoj Tchaikovsky kūriniai. Sarah Caldwell diriguos rugpiūčio 15 Sheep Meadow, Manhattane, rugpiūčio 17 Prospect Parke, Brooklyne, 18 Botanical Gardens, Bronx, rugpiūčio 19 Crockeron Parke, Queens. Programoje Borodin ir Berlioz kūriniai. Apie kitus koncertus kitame Darbininko numery.

Jonas Vainius, šeimai pardavus namą Woodhavene, dabar gyvena: 102-23 89 Ave., Richmond Hill, N.Y. Telef. 827-2686. Tai yra tikras telefonas.

Vyresniųjų moksleivių ateitininkų stovykla Neringoje šiais metais bus nuo rugpiūčio 13 iki 26. Priimami stovyklauti nuo 14 iki 19 metų amžiaus. Kviečiami ateitininkai ir neateitininkai. Informacijos reikalais kreiptis į Danutę Norvilaitę: 19 Chestnut St., Brooklyn, N.Y. 11208, tel. 212 827-2629.

Vyresniųjų moksleivių ateitininkų stovykloje Neringoje rugpiūčio 13-26 paskaitas skaitys prof. Kęstutis Skrupskelis, kun. Kazimieras Pugevičius, Algis Norvila ir Vaiva Vėbraitė.

Ekskursija į Kennebunkport, Maine

Tradicinė rudens ekskursija autobusu pas T. Pranciškonus įvyks rugsėjo 2-3-4.

Autobusas išeina nuo Kultūros Židinio, 341 Highland Blvd., Brooklyne, rugsėjo 2 d., 9 val. ryto ir pakeliui sustos prie Šalinskienės šermeninės 84-02 Jamaica Ave., Woodhavene. Grįžtama rugsėjo 4 vakare.

Kelionė, nakvynė ir 5 kartus valgis — asmeniui 65 dol. Kelionės reikalais skambinti T. Petrui (212) 827-1351, Marytei Šalinskienei 296-2244. Gautas patogus autobusas. Anksčiau užsiregistravę gali pasirinkti vietas.

Kun. Ladas Budreckas šį rudenį švęs kunigystės 50 metų sukaktį. Amerikoj gyvena dar kiti trys kurso draugai sukaktuvininkai: kun. Jonas Gasiūnas, kun. Jonas Ruokis ir kun. Adolfas Stašys. Ką tik gauta žinia iš okupuotos Lietuvos, kad liepos mėnesį mirė kitas kurso draugas — kun. Mykolas Banaitis, pastaruoju laiku buvęs Panevėžio katedrus altaristu. Velionis buvo gimęs 1902, kunigu įšventintas 1928. Liepos 20 laidotuvių gedulingas mišias už velionį Panevėžio katedroj aukojo vysk. Romualdas Krikščiūnas. Palaidotas Panevėžio kapinėse.

Lietuvių pranciškonų provincijos vadovybės posėdžiai vyko šią savaitę Kennebunkport, Maine, provincijolo būstinėj. Iš Brooklyno vienuolyno į posėdžius buvo išvykę: viceprovincijolas Tėv. Pranciškus Giedgaudas, OFM, vienuolyno viršininkas Tėv. Paulius Baltakis, OFM, ir patarėjas Tėv. Placidas Barius, OFM.

Renata Alinskienė vasaros atostogų metu lankėsi Europoj ir dalyvavo lietuviškų studijų savaitėj Anglijoj. Labai patenkinta studijų savaitės programa, atsiuntė sveikinimus ir Darbininko redakcijai.

Kun. Kazimieras Pugevičius, Lietuvių Katalikų Tarnybos direktorius ir Lietuvių Religinės Šalpos reikalų vedėjas, kapelionavęs keliose jaunimo vasaros stovyklose, paskutiniu laiku pavaduoja kun. L. Kemėžį, Thessalon, Ont., Kanadoj. Iš ten atsiuntė Darbininko redakcijai sveikinimus.

Kun. Stasys Raila, neseniai paskirtas vikaru į Viešpaties Atsimainymo lietuvių parapiją, Maspeth, N.Y., buvo įkardinuotas į Brooklyno vyskupiją.

A.a. Ieva Kripaitienė (Molytė) staiga mirė liepos 29 savo bute Sherman Oaks, Calif. Buvo gimusi 1913 Auksodės kaime, Laižuvos valsčiuj, Mažeikių apskrity. Amerikoj liko sūnus Rimas su šeima, pusbrolis Tėv. Juvenalis Liauba, OFM, pusseserė dr. Karvelienė, Lietuvoj sesuo su šeima ir kiti giminės. Velionė Amerikoj gyveno nuo 1949, ilgiausiai New Yorke (Ridgewoode ir Woodhavene), o 1972 persikėlė arčiau sūnaus į Californiją.

Paulius ir Valerija Gaubiai, Pacific Palisades, Calif., a.a. Ievai Kripaitienei atminti Kultūros Židiniui paaukojo 25 dol. Nuoširdus ačiū.

Julius Maldutis, veikęs Long Island lietuvių tarpe, nuo širdies priepuolio staiga mirė liepos 29 naktį Lake Ronkonkoma, Long Island, N.Y. Palaidotas rugpiūčio 1. Nuliūdime liko žmona Vilma, sūnus dr. Julius Maldutis Jr., marti Aleksandra ir anūkai Aleksandras ir Marius.

Juliui Maldučiui Sr. mirus, vietoj gėlių prie jo karsto Liudas Špokas skiria 25 dol. auką Kultūros Židiniui paremti.

Ieškoma pirkti lietuviškų kortų kaladė. Ji reikalinga kortų kolekcijai, kuri bus padovanota Columbijos universitetui. Ieško vienas amerikietis kolekcijonierius. Rašyti: Consulate General of Lithuania, 41 West 82 Street, New York, N.Y. 10024.

Pensininkai ieško buto. Pageidaujama Richmond Hill, Woodhaveno ar Ridgewoodo apylinkėse. Tel. EV 8-5880.

Parduodami penkių gabalų geram stovy miegamojo baldai. Yra dar ir kitų baldų. Skambinti — 347-3681.

DAR APIE PAVERGTŲ TAUTŲ SAVAITĘ NEW YORKE

Parade liepos 16 dalyvavo ir lietuvės moterys su tautiniais drabužiais. Buvo nešamos dvi lietuviškos vėliavos ir lietuviškų spalvų plakatai, pagaminti Helen Johnson.

Lietuviški parado momentai buvo parodyti CBS televizijoj, kur buvo aiškiai matoma Helen Johnson su Mr. Santa Claus, U.S.A., kurio motina yra gimusi Lietuvoje. Tai buvo matoma ir ABC televizijoje.

Helen Johnson atvaizdas su savo plakatu "Restore Human Rights to Lithuania now" ir Santa Claus buvo išspausdintas "New York Daily News" liepos 17, o taip pat "Nowy Dziennik", lenkų laikrašty.

Helen V. Kulber kalbėjo su įvairiais televizijos ir spaudos atstovais ir įteikė jiem atitinkamos literatūros.

Dr. Martin Abend rugpiūčio 2, trečiadienio vakarą, per televizijos penktą kanalą savo komentarų skyriuje svariai palietė pabaltiečių emigracijos iš Sovietų Sąjungos problemą. Ne vien tik plačiai reklamuojami žydai, turį sunkumų išvykti iš Sovietų Sąjungos. Lietuviai, latviai ir estai dar daugiau turi vargti, kol sulaukia galimybės išemigruoti iš komunistų pavergtų savo kraštų. Rugpiūčio 7, pirmadienio vakarą, primindamas būsimų olimpinių žaidimų rengimą Maskvoje, dr. M. Abend pabrėžė, kad pavergtos Lietuvos, Latvijos ir Estijos sportininkai verčiami rungtis kaip Sovietų piliečiai. Lietuviai Sovietų Sąjungai jau pelnė 29 medalius. O kaip su JAV dalyvavimu olimpiniuose žaidimuose Maskvoje? Nors oficialiai tų trijų kraštų okupacija ir nepripažįstama, bet JAV draugauja su okupantu.

Leonardas ir Sofija Sližiai atsiuntė 25 dol. auką ir prisideda prie Kultūros Židinio paminklinio kryžiaus ir Lietuvos valdovų medalionų įremgimo. Nuoširdus ačiū.

Helen V. Kulber a.a. Anna Stuporas atminimui paaukojo 10 dol. Kultūros Židiniui. Nuoširdus ačiū.

New York City Opera savo sezoną pradės rugpiūčio 31 ir baigs lapkričio 12. Šiame rudens sezone bus pastatytos šios operos: Andrea Chenier — Giordano, La Boheme — Puccini, Carmen — Bizet, Le Coq d'Or — Rimsky-Korsakov, La Fanciulla del West — Puccini, Madama Butterfly — Puccini, The Magic Flute — Mozart, The Marriage of Figaro — Mozart, The Merry Widow — Lehar, Naughty Marietta — Herbert, Pelleas et Mellisande — Debussy, Rigoletto — Verdi, Street Scene — Weill, Tosca — Puccini, Die Tote Stadt — Korngold, La Traviata — Verdi, The Turk in Italy — Rossini. Teatro kasa bus atidaryta rugpiūčio 14. Spektakliai vyks New York State Theater rūmuose, Lincoln centre.

ATOSTOGOS PRANCIŠKONŲ VASARVIETĖJE

Pranciškonai visus lietuvius kviečia atostogauti jų vasarvietėje Kennebunkporte, Maine. Šis pajūris garsus amerikiečiuose savo kurortiniais patogumais. Pranciškonų vasarvietė arti Atlanto. Pastatai kasmet gerinami, aplinka lietuviška, buto ir maisto kainos žemesnės kaip kitur.

Sezonas prasideda liepos 1 ir baigiasi rugsėjo 4. Oras tuo laiku šiltas ir gražus. Čia patogu atostogauti per visą sezoną, o ne tik paskutines dvi liepos ir pirmąsias dvi rugpiūčio savaites. Tada gali pritrūkti kambarių. Pranciškonai nori per visą sezoną turėti svečių — panašiai, kaip būna amerikiečių vasarvietėse.

Visais informacijų reikalais reikia kreiptis šiuo adresu: Franciscan Guest House, Kennebunkport, Maine 04046. Tel. 207 967-2011.

JAV kongresmanas Bruce F. Caputo, respublikonų kandidatas į New Yorko vicegubernatorius, kalbėjęs liepos 16 New Yorko Central Park Mall įvykusiame Pavergtų Tautų minėjime, su lietuvaitėmis. Iš kairės: Lilija Almario, Helen Zeder, Bruce F. Caputo ir Helen Zampor. Jos nešė parade lietuviškų spalvų plakatus. Nuotr. H.V. Kulber

Zigmas Raulinaitis, Kario redaktorius, su žmona Marina atostogavo savo vasarvietėj Manahawkin, N.J. Marina Raulinaitienė dirba stambioj apdraudų bendrovėj kaip skyriaus viršininkė, o Zigmas Raulinaitis tarnauja banke atsakingose skyriaus viršininko pareigose.

Metropolitan Opera New Yorke šį sezoną duos 11 spektaklių šalia abonentinės programos. Tad šiuose spektakliuose operos rūmų visos vietos laisvos ir pirmiesiem lieka didelis pasirinkimas. Štai tos operos ir jų atlikimo datos: Carmen (su Obraztsova) — lapkričio 10, Aida (su Troyanos) — gruodžio 5, Carmen (su Crespin) — gruodžio 9, Tosca (su Pavarotti) — gruodžio 13, Dialogues of the Carmelites (su Crespin) — gruodžio 29, Tosca (su Domingo) — sausio 30, Aida (su McCracken) — vasario 9, Madama Butterfly — vasario 10, Rigoletto (su MacNeil) — vasario 24, Der Fliegende Hollaender (su van Dam) — kovo 8, Eugene Onegin (su Gedda) — balandžio 14. Užsakymai paštu priimami nuo rugpiūčio 18. Dėl vietų ir kainų bei užsakymo atkarpos pažvelkit į New York Times rugpiūčio 13, sekmadienio, laidos antrą sekciją.

PATERSON, N.J.

Patersono lietuviai Lietuvos laisvinimo reikalam Vasario 16-sios minėjimo proga aukojo:

Po 100 dol. — kun. V. Dabušis, J.E. Kontautai, J. Krukonis (testamentinis palikimas).

45 dol. — Br. A. Stankaičiai.

35 dol. — Ged. Sof. Klimai.

Po 30 dol. — Vyt. O. Baltučiai, M.K. Senuliai, Ant. El. Virbickai.

Po 25 dol. — A.A. Masioniai, V. Grušas, K. Jankūnas, A.R. Gudeliai, J. Iškauskas.

Po 20 dol. — M. Šaulienė, J. Keraitienė, J. Litvaitis, A.J. Aidukai, A.J. Eitmanai, V.R. Čižiūnai, P. Juška, V. Adomavičius ir duktė, J. Narvidas, E. Liaugaudienė, J.J. Sabaliauskai, J. Kalėda, A. Geležius, A. Breimeris, F. Misiūnas, T.J. Štaškus.

Po 15 dol. — A. Diškėnas, K.E. Praleikai, T.P. Talatkelpšai, J. Jackūnas, M. Iškeliūnas, J.O. Rekešius, J. Urbonavičius.

11 dol. — P.A. Williams.

Po 10 dol. — G. Jasulaitis, A. Juškaitis, A.Z. Šauliai, E. Augulienė, S. Senulytė, A. Rugys, A.J. Kepeniai, A. Rubonis, V. Povilonis, T. Augulienė, A. Visockis, J. Misiūnas, P. Naujokaitis, J. Majauskas, B.A. Kulas, kun. A. Kinta, V.A. Stankaičiai, V. Raugas, V. Malakas, O. Stankaitienė, G. Gudelis, V.V. Matusaičiai, O. Preikštienė, K. Kulys.

7 dol. — M. Naruševičius.

Po 5 dol. — P. Tarnauskas, V. Rubonis, J. Arnas, J.R. Stankaičiai, J. Kemežis, P. Malin, O. Staniulienė, A.G. Rugys, J. Juška, J. Sprainaitis, A. Bražinskas, M.A. Balčietis.

3 dol. — J. Zelenis.

Visiem aukotojam nuoširdžiai dėkoja

Patersono LB valdyba

Tėv. Justinas Vaškys, OFM, Šv. Jurgio lietuvių parapijos klebonas Rochesteryje, N.Y., savo kunigystės sukakties proga išvyko į Tirolį aplankyti savo mokslo draugus, su kuriais kartu baigė pranciškonų seminariją Schwaze, esančią netoli Innsbrucko. Jis taip pat aplankys Vokietiją, Daniją, Norvegiją ir Švediją, kur susitiks su vietos lietuviais. Grįš rugsėjo mėn. pradžioje.

Skautininkė Birutė Kidolienė suprojektavo ir pagamino Lietuvių Skautų Sąjungos VI-ajai Tautinei stovyklai pagrindinę gairę 8x5 pėdų dydžio.

Lietuvių Skautų Sąjungos VI-ajai Tautinei stovyklai besiruošiant, rugpiūčio 2, trečiadienį, Kultūros Židiny vyko paruošiamoji sueiga: skiltininkių ir paskiltininkių pasiskirstymai pareigomis, peržvelgtas apsirūpinimas reikmenimis, patikrintos uniformos.

PAGALBA BIZNYJE

Ar jūs turite biznio problemų? Ar jūs pradedate naują biznį? Jūs galite pasinaudoti nemokamais, privačiais prityrusių asmenų patarimais. Telef. 212 593-8964.

Tuo reikalu rūpinasi "The Executive Volunteer Corps" (A Service of the Office of Economic Development), 415 Madison Ave., New York, N.Y. 10017. New Yorko burmistras — Edward I. Koch, burmistro pavaduotojas — Peter J. Solomon, komisionierius — Sidney Kushin.

Ši miesto valdžiai talkinanti įstaiga yra sudaryta iš pensijon pasitraukusių biznierių, kurie, būdami specialistai savo srity, teikia nemokamus patarimus biznio srity.

Nereikia iš anksto susitarti dėl pasitarimo laiko. Atvykite į "Executive Volunteer Corps" įstaigą: 415 Madison Avenue (48 kampas) darbo dienomis nuo pirmadienio iki penktadienio tarp 10 val. ryto ir 3 val. popiet. Jūs visad laukiami.

Vytis, New Yorko vyrų dainininkų grupė, atliks meninę programą Pennsylvanijos Lietuvių Dienoje, kuri vyks Lakewood Parke, Pa., rugpiūčio 13. Šiame lietuvių masiniame suvažiavime kalbės ir Simas Kudirka.

Antrasis pabaltiečių etninis festivalis įvyks rugsėjo 23 Garden State Arts Center patalpose. I val. popiet prasidės popietinė programa, o 5 val. programa vyks scenoje. Programoje dalyvauja estų tenoras Heinz Riivald, pianistai Katrin ir Erik Veski, estės mergaitės gimnazistės, lavių choras "Kolibri" iš Bostono, New Yorko lietuvių vyrų choras "Perkūnas", lietuvių moterų kvartetas "Vilija", Philadelphijos lietuvių tautinių šokių grupė "Aušrinė", New Jersey lietuvių tautinių šokių grupė "Liepsna" ir New Yorko lietuvių tautinių šokių grupė "Tryptinis". Popietinėj programoj pasirodys ir Skandinavijos tautinių šokių grupės šokėjai. Festivalio vieta pasiekiama išsukant "Exit 116" iš Garden State Parkway. Šio festivalio vadovybėj oficialus lietuvių atstovas yra Valentinas Mėlinis. Jo telefonas: 201 566-0761.

DARBININKUI PAREMTI AUKOJO

Darbininko skaitytojai, atsiųsdami prenumeratos mokestį, prisidėję aukomis už kalendorių, įvairius patarnavimus ar šiaip spaudą parėmę:

Po 7 dol. — V. Malinauskas, Stamford, Conn., J. Liubinskas, Elizabeth, N.J., J. Bičiūnas, Chicago, Ill.

Po 5 dol. — J. Burniauskas, Baltimore, Md., dr. J.M. Bachulus, Brunswick, Maine.

Po 2 dol. — American Lithuanian Club, Amsterdam, N.Y., J.J. Raugalis, Waterbury, Conn., M. Patrick, Milltown, N.J., E. Vaitkus, Stratford, Conn., A. Liobis, Green Brook, N.J., B. Strikaitis, Rochester, N.Y.

Po 1 dol. — H. Januškevičius, Yonkers, N.Y., M. Kairys, N. Providence, R.I.

Visiem aukotojam nuoširdžiai dėkoja Darbininko administracija.

BOOKS IN ENGLISH

For Those Still at Sea, by S. Kudirka $8.00

Lithuanian Cookery, by I. Sinkevičiūtė $7.00

The USSR-Germany against Lithuania, by B. Kaslas $15.00.

The Baltic Nations, by B. Kaslas $12.00

Fighters for Freedom, by J. Daumantas $10.00

Lithuania 700 Years, by A. Gerutis $12.00

Lithuanians in America, by A. Kučas $6.00

Lithuanian Short Story 50 Years, by S. Zobarskas $12.50

Selected Lithuanian Poetry, by J. Zdanys $12.00

Lithuania: the Outpost of Freedom, by C. Jurgėla $15.00

Vytautas the Great Duke of Lithuania, by J. Končius $2.00

Persiuntimas-postage $1.00.

Darbininkas, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

VISI KVIEČIAMI Į . . .

ANTRĄ RYTINIO PAKRAŠČIO PABALTIEČIŲ FESTIVALĮ

ŠEŠTADIENĮ, RUGSĖJO 23
GARDEN STATE ARTS CENTRE
PRIE GARDEN STATE PARKWAY,
EXIT 116, HOLMDEL, N.J.

PLAZA PROGRAMA 1 val. popiet
— Jaunimo dainos ir šokiai
— Skandinavų šokėjų pasirodymas
— Liaudies ir modernaus meno paroda
— Tipiški pabaltiečių valgiai

SCENOS PROGRAMA 5 val. popiet
— Lietuvių šokių ir dainų pynę atlieka "Liepsna", "Tryptinis" ir "Aušrinė" šokėjų grupės, "Vilijos" moterų kvartetas ir "Perkūno" vyrų choras
— Latvių "Kolibri" liaudies ansamblis
— Estų moterų gimnastika, tenoras ir pianistai

BILIETAI — $ 8, 6, 5, 4, 3 — gaunami pas Reginą Melinienę, 13 Fawn Dr., Matawan, N.J. 07747, tel. - 201 566-0761